

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor och bygglagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor och bygglagen ändras.

Enligt propositionen fogas bestämmelser om produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret till lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor. I propositionen föreslås ett undantag från tillstånds- och anmälningsförfarandet för produktionsanläggningar och kraven på placering av produktionsanläggningar så att en produktionsanläggning som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier eller explosiva varor och som är viktig med tanke på försvaret kan placeras på grundval av ett placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret och en tillståndsansökan eller anmälan som gäller en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret kan prioriteras när myndigheterna behandlar produktionsanläggningens tillståndsansökan eller anmälan om industriell hantering av farliga kemikalier. Dessutom ska utlämnandet av information om verksamheten vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret begränsas samt delgivningen av och hörandet om tillståndsansökan begränsas till den del det är nödvändigt med tanke på den nationella säkerheten och internationella avtal.

Enligt propositionen ska det till bygglagen fogas bestämmelser om placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret, vilket ska tillämpas när det är fråga om antingen en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret enligt lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor eller någon annan produktionsanläggning som förutsätts för försvarets beredskapsändamål och som är av väsentlig betydelse för försvaret. Om den som ansöker om bygglov begär det, ska det avgöras om förutsättningarna för placering föreligger genom ett placeringstillstånd utan detaljplan eller en sådan generalplan i vilken det bestäms att planen får användas som grund för beviljande av bygglov. Tillämpningen av placeringstillstånd förutsätter att produktionsanläggningen enligt ett utlåtande av försvarsministeriet har en väsentlig betydelse för försvaret och att produktionsanläggningen inte finns på ett område som har en gällande detaljplan.

Det föreslås också att det till bygglagen fogas en möjlighet för kommunens byggnadstillsynsmyndighet att under vissa förutsättningar bevilja den som ansöker om tillstånd rätt att påbörja byggandet innan det undantagslov på grundval av vilket bygglov har beviljats har vunnit laga kraft när det är fråga om en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret eller en annan produktionsanläggning som förutsätts för försvarets beredskapsändamål. En förutsättning för att tillämpa undantaget är att produktionsanläggningen enligt ett utlåtande av försvarsministeriet har en väsentlig betydelse för försvaret samt att den som ansöker om tillstånd har ställt en godtagbar säkerhet för att säkerställa att verkställigheten av beslutet inte gör ändringssökandet onödigt.

Ändringarna i lagarna ska göras så att de uppfyller kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets

direktiv 96/82/EG, med undantag för de undantag som har gjorts med stöd av artikel 346.1 a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	4
2 EU-rättsakernas och fördragens målsättning och huvudsakliga innehåll.....	5
2.1 Artikel 346 i EUF-fördraget	5
2.2 Seveso III-direktivet	6
2.3 Miljöinformationsdirektivet.....	6
2.4 Århuskonventionen.....	7
3 Nuläge och bedömning av nuläget	8
3.1 Produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret.....	8
3.2 Kemikaliesäkerhetslagen	9
3.3 Bygglagen	10
4 Förslagen och deras konsekvenser	11
4.1 De viktigaste förslagen	11
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	14
5 Alternativa handlingsvägar.....	15
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	15
5.2 Handlingsmodeller som planeras eller används i andra medlemsstater	16
5.2.1 Sverige	16
5.2.2 Danmark	16
5.2.3 Europeiska unionen	17
6 Remissvar	18
7 Specialmotivering.....	22
7.1 Lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.....	22
7.2 Lag om ändring av bygglagen	27
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	40
9 Ikraftträdande	41
10 Verkställighet och uppföljning	41
11 Förhållande till andra propositioner	41
11.1 Samband med andra propositioner	41
11.2 Förhållande till budgetpropositionen.....	41
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	41
LAGFÖRSLAG.....	45
1. Lag om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.....	45
2. Lag om ändring av bygglagen	48
BILAGA.....	52
PARALLELTEXTER.....	52
1. Lag om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.....	52
2. Lag om ändring av bygglagen	56

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Rysslands invasion av Ukraina har på ett betydande sätt förändrat Europas säkerhetspolitiska miljö. Den pågående konflikten har avslöjat sårbarheten i Europas försvarsmiljö och framhävt vikten av en enhetlig och motståndskraftig försvarsindustriell bas. En välfungerande försvarsmarknad i EU är avgörande för att säkerställa att medlemsstaterna har tillgång till de försvarsresurser, den försvarsteknik och den försvarsmateriel som krävs för att effektivt kunna hantera nuvarande och framtida säkerhetsutmaningar.

Den föränderliga geopolitiska omvärlden har haft en betydande inverkan på EU:s försvarsmarknad, eftersom leveranskedjorna har störts och efterfrågan på försvarsmateriel samt behovet av kompatibla och innovativa lösningar har ökat. Den nuvarande ramen, som utvecklats under fredstid, är relativt långsam när det gäller att reagera på medlemsstaternas brådskande behov, och den erbjuder inte ändamålsenliga och tillräckligt snabba och effektiva medel för att bidra till att öka den kritiska försvarsindustriella produktionskapaciteten. Tillståndsförfarandena behöver förkortas och förtydligas ur försvarssynvinkel.

En livskraftig och internationellt konkurrenskraftig inhemsk försvarsindustri i Finland, dess internationella nätverk och exportverksamhet gör det möjligt att upprätthålla den militära försörjningsberedskapen och stärker totalförsvarets funktionsförmåga. Det är kritiskt att säkerställa att Finland har tillgång till teknik, råvaror, material, komponenter och tekniska lösningar, särskilt med beaktande av Finlands läge i Europeiska unionens randområde, långt från de europeiska industrikoncentrationerna, de nordliga klimatförhållandena och det att Finland till stor del är beroende av sjöförbindelser. Detta innebär i praktiken att det i en krissituation är svårt att få och ta emot stöd och att Finlands ställning med tanke på försörjningsberedskapen bedöms vara mer sårbar än till exempel ställningen för länderna i centrala Europa. I synnerhet de kritiska områdena inom materielkapaciteten omfattas av särskilt stora krav på oberoende, försörjningsberedskap och kontinuitet inom verksamheten.

1.2 Beredning

Regeringens proposition bereddes som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet i samarbete med miljöministeriet, försvarsministeriet och inrikesministeriet. Bakgrundsmaterialet till regeringspropositionen finns tillgängligt på ministeriets webbsidor med identifieringskod TEM103:00/2025.

Arbets- och näringsministeriet tillsatte en arbetsgrupp för att kartlägga lagstiftningen om behandling av tillståndsansökningar, krav på delgivning och behandling av uppgifter samt andra skyldigheter i fråga om produktionsanläggningar i privat besittning som tillverkar, hanterar och lagrar farliga kemikalier och explosiva varor och som är viktiga för försvaret. Arbetsgruppen beslutade att ändra lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005, nedan *kemikaliesäkerhetslagen*) och bygglagen (751/2023). Arbetsgruppens mandattid var den 1 juli–31 december 2025.

Utkastet till regeringsproposition var på remiss i tjänsten utlåtande.fi mellan den 28 november och den 18 december 2025. Propositionen är brådskande med hänsyn till fortskridandet av projekt som är viktiga med tanke på den nationella säkerheten. Således var remisstiden till skillnad från det normala endast tre veckor. Remissyttranden om propositionen begärdes i

tjänsten utlåtande.fi av 131 myndigheter och sammanslutningar: Ålands landskapsregering, Finlands näringsliv rf, Finsk energiindustri rf, Esbo stad, byggnadstillsynen i Esbo, Södra Karelens välfärdsområde, Södra Karelens förbund, NTM-centralen i Södra Österbotten, Södra Österbottens välfärdsområde, Södra Österbottens förbund, NTM-centralen i Södra Savolax, Södra Savolax välfärdsområde, Södra Savolax förbund, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, Helsingfors förvaltningsdomstol, byggnadstillsynen i Helsingfors, Helsingfors stad, Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab, NTM-centralen i Tavastland, Tavastlands förbund, Tavastehus stad, Tavastehus förvaltningsdomstol, Regionförvaltningsverket i Östra Finland, Östra Finlands förvaltningsdomstol, Östra Nylands välfärdsområde, Joensuu stad, byggnadstillsynen i Joensuu stad, Jyväskylä, byggnadstillsynen i Jyväskylä, NTM-centralen i Sydöstra Finland, NTM-centralen i Kajanaland, Kajanalands välfärdsområde, Kajanalands förbund, Kajana stad, Egentliga Tavastlands välfärdsområde, Kemiindustrin KI rf, Mellersta Österbottens välfärdsområde, Mellersta Österbottens förbund, NTM-centralen i Mellersta Finland, Mellersta Finlands välfärdsområde, Mellersta Finlands förbund, Mellersta Nylands välfärdsområde, Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry, Karleby, Högsta förvaltningsdomstolen, Kouvola, Kuopio, byggnadstillsynen i Kuopio, Kymmenedalens välfärdsområde, Kymmenedalens förbund, byggnadstillsynen i Lahtis, Lahtis, Regionförvaltningsverket i Lappland, NTM-centralen i Lappland, Lapplands välfärdsområde, Lapplands förbund, byggnadstillsynen i Villmanstrand, Villmanstrand, Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland, Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland, Västra Nylands välfärdsområde, S:t Michel, justitiekanslersämbetet, justitieministeriet, Olycksutredningscentralen, Uleåborg, byggnadstillsynen i Uleåborg, Räddningsverkens Partnerskapsnätverk, NTM-centralen i Birkaland, Birkalands välfärdsområde, Birkalands förbund, Österbottens välfärdsområde, Österbottens förbund, NTM-centralen i Norra Karelens, Norra Karelens välfärdsområde, Norra Karelens landskapsförbund, NTM-centralen i Norra Österbotten, Norra Österbottens välfärdsområde, Norra Österbottens förbund, NTM-centralen i Norra Savolax, Norra Savolax välfärdsområde, Norra Savolax förbund, Regionförvaltningsverket i Norra Finland, Norra Finlands förvaltningsdomstol, Björneborg, försvarsministeriet, Försvarsmaktens huvudstab, Päijänne-Tavastlands välfärdsområde, Päijänne-Tavastlands förbund, Rakennustarkastusyhdistys RTY r.y., Byggnadsindustrin RT rf, byggnadstillsynen i Rovaniemi, Rovaniemi, Sametingets registratorskontor, Satakunta välfärdsområde, Satakunta förbund, Seinäjoki, Senatkoncernen, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Suomen Arkkitehtiliitto - Finlands Arkitektförbund ry, Suomen Biokierro ja Biokaasu ry, Suomen kaasuyhdistys ry, Finlands Fastighetsförbund rf, Finlands Kommunförbund rf, Finlands naturskyddsförbund rf, Suomen Palopäällystiiliitto - Finlands Brandbefälsförbund r.y., RIL ry, Finlands miljöcentral, Företagarna i Finland rf, Suunnittelu- ja konsultointiyritykset SKOL ry, Strålsäkerhetscentralen, Tammerfors, byggnadstillsynen i Tammerfors, Tekniska Handelsförbundet rf, Teknologiateollisuus ry, Åbo, Åbo förvaltningsdomstol, byggnadstillsynen i Åbo, Säkerhets- och kemikalieverket, NTM-centralen i Nyland, Nylands förbund, Vasa, Vasa förvaltningsdomstol, Vanda, Vanda och Kervo välfärdsområde, NTM-centralen i Egentliga Finland, Egentliga Finlands välfärdsområde, Egentliga Finlands förbund, WWF Finland samt Ölly- ja Kaasutekniikka yhdistys ry.

2 EU-rättsakternas och fördragens målsättning och huvudsakliga innehåll

2.1 Artikel 346 i EUF-fördraget

Artikel 346 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan *EUF-fördraget*) är en undantagsbestämmelse av allmän karaktär som ger en medlemsstat möjlighet att avvika från unionens regelverk om det krävs för att skydda medlemsstatens väsentliga säkerhetsintressen. Enligt artikel 346.1 ska bestämmelserna i fördragen inte hindra tillämpningen av följande regler: ingen medlemsstat ska vara förpliktad att lämna sådan information vars avslöjande den anser

strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen (led a). Formuleringen i fråga är av allmän karaktär och tillämpningen av den har inte begränsats. Artikel 346.1 b har däremot uttryckligen begränsats till tillverkning av och handel med vapen, ammunition och krigsmateriel. Enligt artikeln får varje medlemsstat vidta åtgärder, som den anser nödvändiga för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen i fråga om tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel; sådana åtgärder får inte försämra konkurrensvillkoren på den inre marknaden vad gäller varor som inte är avsedda speciellt för militärändamål. Bestämmelsens tillämpningsområde begränsas av punkt 2 i samma artikel, enligt vilken rådet ”får på förslag från kommissionen genom enhälligt beslut ändra den lista som rådet den 15 april 1958 fastställde över varor på vilka bestämmelserna i punkt 1 b ska tillämpas”.

Enligt unionens fasta rättspraxis ska fördragets undantagsbestämmelser tolkas restriktivt. Definitionen av statens väsentliga säkerhetsintressen hör dock uteslutande till medlemsstatens behörighet och medlemsstaterna har ansetts ha exceptionellt omfattande prövningsrätt när det gäller att fastställa sina egna väsentliga säkerhetsintressen.

2.2 Seveso III-direktivet

Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG (nedan *Seveso III-direktivet*) har i huvudsak genomförts genom kemikaliesäkerhetslagen. I denna proposition föreslås ändringar också i bestämmelser genom vilka artiklarna 13–15, 18 och 23 i Seveso III-direktivet delvis har genomförts.

Syftet med Seveso III-direktivet är att fastställa regler för att förebygga allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och för att begränsa följderna av dem för människors hälsa och miljön, i syfte att säkerställa en hög skyddsnivå konsekvent och effektivt i hela unionen. Direktivet tillämpas på sådana verksamheter där farliga ämnen hanteras som avses i artikel 2 i direktivet. Från direktivets tillämpningsområde har bland annat militära verksamheter, anläggningar och lager avgränsats. Direktivet innehåller inga andra undantag som gäller försvar eller nationell säkerhet.

Seveso III-direktivet gäller de farliga ämnen som räknas upp i bilaga I till direktivet. På produktionsanläggningar tillämpas olika säkerhetssystem beroende på mängden farliga ämnen som hanteras och lagras. Anläggningar som hanterar större mängder omfattas av strängare rättsliga krav. Seveso III-direktivet har en central roll när det gäller att förbättra riskhanteringen, förbereda konsekventa nödatgärder och förbättra säkerheten för befolkningen.

Seveso III-direktivet innehåller dessutom bestämmelser om planering av markanvändning (artikel 13), information till allmänheten (artikel 14), offentligt samråd och deltagande i beslutsfattande (artikel 15), uppgifter som ska lämnas om allvarliga olyckshändelser (artikel 18) samt tillgång till rättslig prövning (artikel 23). Bestämmelserna i Seveso III-direktivet baserar sig på Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europas konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor, nedan *Århuskonventionen*.

2.3 Miljöinformationsdirektivet

Bestämmelser om tillgång till information som gäller miljön finns i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG om allmänhetens tillgång till miljöinformation och om upphävande av rådets direktiv 90/313/EEG (nedan *miljöinformationsdirektivet*).

Miljöinformationsdirektivet har delvis genomförts genom lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan *offentlighetslagen*). Genom miljöinformationsdirektivet vill man trygga den offentliga tillgången till miljöinformation som innehas av eller förvaras för offentliga myndigheter. Direktivet syftar också till att se till att miljöinformation såsom en självklarhet görs tillgänglig för och sprids till allmänheten för att säkerställa största möjliga systematiska tillgång till och spridning av miljöinformation till allmänheten. I detta syfte ska i synnerhet datanät och/eller elektroniska verktyg främjas, när så är möjligt.

I artikel 2 i direktivet definieras miljöinformation. Enligt artikel 2.1 i miljöinformationsdirektivet avses med miljöinformation ”all information i skriftlig form, bild- eller ljudform, elektronisk eller annan materiell form” om vissa faktorer som rör miljön (tillståndet för olika delar av miljön och samspelet mellan dessa, åtgärder och faktorer som påverkar miljön, rapporter om genomförandet av miljölagstiftningen, analyser och antaganden som används inom ramen för åtgärder och verksamheter som rör miljön samt tillståndet för människors hälsa och säkerhet, inbegripet förorening av livsmedelskedjan, när det är relevant, villkoren för mänskligt liv, kulturplatser och byggnader i den utsträckning de kan påverkas av tillståndet i miljön). Begreppet miljöinformation är med andra ord brett och omfattar inte bara information som direkt gäller miljön utan även information som påverkar miljön.

Artikel 4 (punkt 2 led b) gör det möjligt att avvika från den öppna tillgången till miljöinformation med hänvisning till internationella förbindelser, allmän säkerhet eller det nationella försvaret. Undantagen i miljöinformationsdirektivet ska dock tolkas restriktivt så att allmänhetens intresse av att informationen lämnas ut bör vägas mot det intresse som betjänas av att begäran avslås, varvid den allmänna regeln bör vara att informationen lämnas ut.

2.4 Århuskonventionen

Århuskonventionen ger allmänheten (enskilda personer och organisationer som företräder dem) rätt att få tillgång till information om och att delta i beslutsprocesser i miljöfrågor samt tillgång till rättslig prövning om dessa rättigheter inte respekteras. Århuskonventionen är en konvention utarbetad av Förenta Nationernas ekonomiska kommission för Europa och den trädde i kraft den 30 oktober 2001. År 1998 undertecknade Europeiska gemenskapen Århuskonventionen tillsammans med alla sina medlemsstater. Århuskonventionen har införlivats i den nationella lagstiftningen genom lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (767/2004) och den trädde i kraft den 30 november 2004.

Enligt artikel 3.4 b i Århuskonventionen får en begäran om miljöinformation avslås, om utlämnandet av informationen skulle få negativa följder för bland annat internationella förbindelser, det nationella försvaret eller allmän säkerhet.

Enligt artikel 6 i Århuskonventionen ska den berörda allmänheten på ett tidigt stadium i beslutsprocesser om miljön informeras, antingen genom offentligt tillkännagivande eller i förekommande fall enskilt, bland annat om när beslutsprocessen påbörjas och allmänhetens möjligheter att delta. Enligt den artikeln ska varje etapp i förfarandet för allmänhetens deltagande i beslutsprocessen innehålla rimliga tidsfrister och varje part sörja för att allmänhetens deltagande sker på ett tidigt stadium, när alla alternativ är möjliga och allmänheten kan delta på ett meningsfullt sätt. Allmänheten ska ges möjlighet att lämna synpunkter och framföra åsikter om den föreslagna verksamheten. Allmänheten ska på föreskrivet sätt informeras om beslutet så snart det har fattats av myndigheten. En avtalspart kan, om det är

föreskrivet i den nationella rätten, i ett enskilt fall besluta att inte tillämpa bestämmelserna i artikel 6 på föreslagna verksamheter som tjänar det nationella försvarets syften, om parten anser att en sådan tillämpning skulle inverka menligt på dessa syften.

Bestämmelser om tillgång till rättslig prövning finns i artikel 9 i Århuskonventionen. Enligt den har den berörda allmänhet som har ett tillräckligt intresse rätt att få ett beslut som omfattas av artikel 6 prövat av en behörig domstol. Enligt artikel 9 ska allmänheten, utan att det påverkar tillämpningen av prövningsförfarandena, ha rätt att få handlingar och underlåtenheter av personer och myndigheter som strider mot den nationella miljölagstiftningen prövade av domstol eller i administrativ ordning. Förfarandena ska erbjuda tillräckliga och effektiva rättsmedel, inbegripet förelägganden där så är lämpligt. De ska också vara objektiva, rättvisa, snabba och inte oöverkomligt kostsamma. Beslut som fattas med stöd av artikel 9 i Århuskonventionen ska meddelas eller registreras skriftligen. Beslut av domstol och, när så är möjligt, av andra organ ska vara tillgängliga för allmänheten.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret

Genom militär försörjningsberedskap stöds verksamhetsförutsättningarna för Försvarsmakten och de allierade som är verksamma i Finland samt tryggas funktionsförmågan hos Försvarsmaktens kritiska system. Den militära försörjningsberedskapen baserar sig på tillräcklig industriell kapacitet som byggts upp under normala förhållanden, kunnig personal samt materiel som lagrats upp på förhand. Försvarsmaktens samarbetspartner med underleverantörskedjor har en viktig och etablerad ställning i försvarssystemet. De ska ha förmåga att reagera snabbt på förändringar i verksamhets- och säkerhetsmiljön i samarbete med allierade, särskilt de nordiska länderna.

Som producent av den militära försörjningsberedskapen har den inhemska försvarsindustrin en central roll. Dess verksamhet sträcker sig från normala förhållanden till undantagsförhållanden och den har en betydande roll i upprätthållandet av centrala vapensystem, utvecklandet av nya kapaciteter och skapandet och utökandet av produktionskapaciteten för försvarsmateriel.

Till Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter hör inte industriell verksamhet och försvarsförvaltningen har inte själv förutsättningar att vara en storskalig industriell aktör. I denna roll behöver försvarsförvaltningen pålitliga industriella partner som har till uppgift att ansvara för byggandet och driften av produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret både under normala förhållanden och under undantagsförhållanden. På motsvarande sätt har många av de uppgifter inom underhåll och service som är centrala med tanke på försvarssystemets funktion anförtratts så kallade strategiska partner. Företag som är verksamma i Finland har också en betydande roll när det gäller att trygga totalförsvaret, den materiella beredskapen och den militära försörjningsberedskapen i Finland.

För att den europeiska och den inhemska kapaciteten ska kunna utvecklas effektivt måste det europeiska försvaret ha en fungerande och konkurrenskraftig industriell och teknisk grund. För Finland är det viktigt att industrins verksamhetsmiljö är stabil och förutsägbar. Den ska också möjliggöra en snabb ökning av den industriella kapaciteten i synnerhet när säkerhetsläget kräver det. Också enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering stärker regeringen verksamhetsförutsättningarna för den inhemska försvarsindustrin med målet att öka i synnerhet den inhemska ammunitionsproduktionen.

För närvarande beaktar de nationella tillståndsförfarandena för produktionsanläggningar som hanterar och lagrar farliga kemikalier och explosiva varor endast delvis objekt som är viktiga för försvaret. Den gällande lagstiftningen identifierar uttryckligen behoven inom försvarsförvaltningen och dess egen verksamhet, men beaktar inte till alla delar de särskilda situationer som gäller behandlingen av tillståndsansökningar, kraven på delgivning och behandlingen av uppgifter i fråga om sådana objekt i privat besittning där farliga kemikalier och explosiva varor hanteras och lagras och som är viktiga med tanke på försvaret. Det är särskilt viktigt att uppgifter om objekten i fråga är konfidentiella för att säkerställa att objektens säkerhetsaspekter beaktas i den förändrade säkerhetspolitiska miljön.

I nuläget kan tillståndprocessen för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret ta upp till flera år när också besvärsmöjligheterna i anslutning till olika tillståndsförfaranden tas i beaktande. I synnerhet i det nuvarande säkerhetsläget är byggande av produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret betydligt tidskritiskt. Bakom byggprojekten ligger ofta ett identifierat behov av att skapa inhemsk produktionsförmåga i fråga om någon viss kritisk försvarsmateriel, delkomponent eller råvara som krävs för att den militära försörjningsberedskapen ska kunna tryggas under alla förhållanden. Denna förmåga kan i praktiken skapas endast under normala förhållanden, då tillgången på till exempel byggmaterial, maskiner och anordningar samt behövlig arbetskraft är tryggad. Under undantagsförhållanden och i krissituationer är det i praktiken inte längre möjligt att genomföra betydande försvarsindustriella byggprojekt.

3.2 Kemikaliesäkerhetslagen

I kemikaliesäkerhetslagen föreskrivs det delvis om genomförandet av Seveso III-direktivet. Således baserar sig många av bestämmelserna i kemikaliesäkerhetslagen på Seveso III-direktivet. Kemikaliesäkerhetslagen gäller alla produktionsanläggningar i civil verksamhet som hanterar och lagrar farliga ämnen. Endast de minsta produktionsanläggningarna har nationellt fogats till kemikaliesäkerhetslagstiftningens tillämpningsområde.

Med stöd av 20 § i kemikaliesäkerhetslagen ska en plan med rättsverkningar beaktas vid placeringen av produktionsanläggningar. Enligt 3 § i lagen om områdesanvändning (132/1999) ska de mål och planer enligt lagen om områdesanvändning vilka gäller områdesanvändning, på det sätt som bestäms särskilt, beaktas när det med stöd av annan lagstiftning planeras och bestäms hur användningen av miljön ska regleras. I 5 § i lagen om områdesanvändning räknas de centrala målen för områdesplaneringen upp. Till målen hör bland annat att skapa en trygg och hälsosam livsmiljö och omgivning. Planläggningen och markanvändningsplaneringen har en central roll i planeringen av placeringen av en produktionsanläggning och förhindrandet av konsekvenserna av olyckor. En produktionsanläggning som hanterar och lagrar farliga kemikalier kan begränsa områdesanvändningen och byggandet i sin omgivning på grund av konsekvenserna av eventuella olyckor.

Planläggningsmyndigheterna ska i samband med utarbetandet av en plan beakta objekt med risk för olyckor vars risk för olyckor beror på hantering och upplagring av farliga kemikalier och explosiva varor. Vid planläggningsförfarandet hörs bland annat Säkerhets- och kemikalieverket om till exempel skyddsavstånd.

Vid placering av en i kemikaliesäkerhetslagen avsedd produktionsanläggning som lagrar och hanterar farliga kemikalier krävs ett planläggningsförfarande för att produktionsanläggningens verkningar på området ska tas i beaktande. I kemikaliesäkerhetslagen har man inte beaktat andra möjliga förfaranden för att beakta produktionsanläggningens konsekvenser vid områdesplanering och byggande.

I 3 kap. i kemikaliesäkerhetslagen finns bestämmelser om tillstånds- och anmälningsförfarandet vid hantering och upplagring av farliga kemikalier. På basis av mängden farliga kemikalier som hanteras och upplagras i produktionsanläggningen ska verksamhetsutövaren ansöka om tillstånd för verksamheten eller göra en anmälan om verksamheten. Bestämmelser om tillverkning och upplagring av explosiva varor finns dessutom i 7 kap. i kemikaliesäkerhetslagen. Bestämmelser om hörande och delgivning under tillståndsförfarandet finns i 12 a kap. I tillståndsförfarandet går det inte att sätta en enskild tillståndsansökan före andra tillståndsansökningar, även om ärendet är brådskande med tanke på försvaret eller den nationella säkerheten. I tillståndsförfarandet har man inte heller beaktat produktionsanläggningar som är viktiga för försvaret. Kemikaliesäkerhetslagen innehåller endast undantagsbestämmelser om försvarsmaktens produktionsanläggningar. Genom de undantag som gäller försvarsmakten har de uppgifter som ska lämnas om en produktionsanläggning under tillståndsförfarandet begränsats.

I 31 § i kemikaliesäkerhetslagen finns bestämmelser om verksamhetsutövarens informationsskyldighet och i 32 § i kemikaliesäkerhetslagen om framläggande av säkerhetsrapporten. Produktionsanläggningar vars verksamhet kan orsaka en storolycka ska ge och hålla omfattande information tillgänglig för människor och närliggande objekt som kan påverkas av en storolycka. Säkerhetsrapporten ska hållas framlagd för allmänheten. Verksamhetsutövarna omfattas inte av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Därför kan verksamhetsutövarna inte avvika från det lämnande av information som krävs ens när det är fråga om en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret.

I 125 § i kemikaliesäkerhetslagen föreskrivs det om brott mot bestämmelserna. Det föreskrivs att brott mot verksamhetsutövarens skyldigheter är straffbart som brott mot bestämmelserna om explosiva varor.

I 128 a § i kemikaliesäkerhetslagen finns bestämmelser om information till Europeiska kommissionen om produktionsanläggningar och deras storolyckor. Bestämmelsen gäller inte försvarsmaktens verksamhet.

3.3 Bygglagen

Beviljande av bygglov är rättslig prövning, där det enligt 43 § i bygglagen ingår en granskning av förutsättningarna inom områdesanvändningen, alltså förutsättningarna för placering, och en granskning av de väsentliga tekniska kraven, alltså förutsättningarna för genomförande. I 43 § i bygglagen föreskrivs det om möjligheten att separat ansöka om placeringstillstånd. Om den som ansöker om bygglov begär det, kan kommunen avgöra om förutsättningarna för placering föreligger genom ett separat beslut (placeringstillstånd). För beviljande av bygglov behövs utöver placeringstillstånd också en granskning av förutsättningarna för genomförande, som kan göras först efter det att placeringstillståndet har avgjorts.

Bygglagen innehåller inget särskilt skraddarsytt förfarande med placeringstillstånd för produktionsanläggningar i civil verksamhet som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier och explosiva varor och som är av en väsentlig betydelse med tanke på försvaret eller försvarets beredskapsändamål, vilket skulle kunna tillämpas som sådant på avgörande av huruvida förutsättningarna för placering av dessa produktionsanläggningar utan en plan föreligger. I de projekt med placeringstillstånd för omställning till ren energi som avses i 43 a § i bygglagen ingår vissa enstaka produktionsanläggningar som behöver kemikaliesäkerhetstillstånd, till exempel ackumulatorfabriker. Trots att placeringstillstånd för omställning till ren energi kan tillämpas på vissa enstaka produktionsanläggningar, är det dock inte avsett för till exempel sådana i detta förslag avsedda produktionsanläggningar i civil

verksamhet som tillverkar explosiva varor eller ammunition, och därför beaktar det inte heller fullt ut särdragen hos dem.

När det är fråga om en produktionsanläggning som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier eller explosiva varor är utgångspunkten med stöd av lagen om områdesanvändning, bygglagen och relevant rättspraxis att det förutsätts en detaljplan. I praktiken har det alltså uttryckligen förutsatts en detaljplan för dessa produktionsanläggningar, men användningen av en generalplan som direkt styr byggandet torde inte kunna uteslutas. I 16 § i lagen om områdesanvändning finns bestämmelser om områden i behov av planering. Enligt 2 mom. i den paragrafen tillämpas bestämmelserna om områden i behov av planering också på sådant byggande som på grund av miljökonsekvensernas betydelse förutsätter mera omfattande prövning än sedvanligt tillståndsförfarande. I 4 mom. i den paragrafen hänvisas också till bygglov: bestämmelser om de förutsättningar för placering som ska granskas i samband med beviljande av bygglov när det gäller ett i denna paragraf avsett område i behov av planering finns i 46 § i bygglagen. Enligt 46 § i bygglagen förutsätts för placering på ett i 16 § i lagen om områdesanvändning avsett område i behov av planering utöver vad som föreskrivs i 45 § att byggandet inte leder till sådant byggande med betydande konsekvenser eller medför sådana betydande skadliga miljökonsekvenser eller andra betydande och skadliga konsekvenser som förutsätter att en detaljplan utarbetas. Naturligtvis finns det också andra förutsättningar.

Möjligheten enligt bygglagen att påbörja ett byggnadsarbete eller vidta någon annan åtgärd utan att vänta på att tillståndet har vunnit laga kraft har varit ett allmänt använt sätt att påskynda byggandet, när det på det sätt som föreskrivs i 78 § i bygglagen har varit fråga om till exempel bygglov eller tillstånd för miljöåtgärder. Enligt 78 § i bygglagen kan tillståndsmyndigheten av grundad anledning bevilja rätt att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd helt eller delvis innan bygglov eller tillstånd för miljöåtgärder eller ett beslut som gäller placering, ändring eller avlägsnande av en anordning enligt 131–134 § har vunnit laga kraft, under förutsättning att verkställigheten av beslutet inte gör ändringssökandet onödigt (*rätt att påbörja arbeten*). I bygglagen har det dock inte funnits någon motsvarande möjlighet att påbörja byggandet när det uttryckligen är fråga om en situation där bygglov beviljas på basis av ett undantagslov som inte vunnit laga kraft. I dessa situationer ska det i enlighet med 186 § i bygglagen samtidigt i bygglovet anges att byggandet inte får inledas innan undantagslovet har vunnit laga kraft.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Det föreslås att det till kemikaliesäkerhetslagen fogas bestämmelser om tillstånds- och anmälningsförfarandet samt informationsskyldigheten i fråga om produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret. En produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret är en i kemikaliesäkerhetslagen avsedd produktionsanläggning som har en väsentlig betydelse för försvaret. Enligt förslaget ska försvarsministeriet ge ett utlåtande om produktionsanläggningens betydelse för försvaret. Undantagen begränsas således till ett fåtal produktionsanläggningar som försvarsministeriet anser ha en väsentlig betydelse för försvaret. Produktionsanläggningen ska fortfarande uppfylla säkerhetskraven i kemikaliesäkerhetslagen på motsvarande sätt som andra produktionsanläggningar som hanterar och lagrar farliga kemikalier och explosiva varor.

Till kemikaliesäkerhetslagen fogas enligt förslaget bestämmelser om iakttagande av det i bygglagen föreslagna placeringstillståndet för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret vid placeringen av produktionsanläggningen. Då kan en

produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret placeras också på ett område som inte planlagts. Till kemikaliesäkerhetslagens bestämmelser om tillstånds- och anmälningsförfarandet fogas dessutom bestämmelser om utlåtande av försvarsministeriet, prioritering av behandlingen av tillståndsansökan och tillstånds- och anmälningsförfarandet samt om ändringar i produktionsanläggningar. Genom de föreslagna ändringarna begränsas det avvikande förfarandet till endast produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret.

Till kemikaliesäkerhetslagen fogas också undantag från verksamhetsutövarens och myndighetens delgivningsskyldigheter samt från delgivningen av tillståndsbehandlingen och förfarandena för hörande, för att rätten att få information som är viktig med tanke på den nationella säkerheten ska kunna begränsas.

I propositionen föreslås det att det till bygglagen fogas ett nytt placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret, vars syfte är att göra tillståndsförfarandet för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret smidigare. Propositionen syftar till att säkerställa att vissa produktionsanläggningar som är av väsentlig betydelse med tanke på försvaret eller försvarets beredskap kan byggas så smidigt som möjligt när behovet uppstår. Bakgrunden till ändringsbehoven är det försämrade internationella säkerhetsläget och behovet att stärka den nationella försörjningsberedskapen och försvarsindustriella grunden.

Målet är att det för att bygga en försvarsrelaterad produktionsanläggning inte alltid ska förutsättas en detaljplan eller en sådan generalplan i vilken det bestäms att planen får användas som grund för beviljande av bygglov. Till följd av propositionen är en detaljplan eller i vissa situationer en generalplan som direkt styr byggandet inte längre en förutsättning, utan i stället för att inleda en planläggningsprocess avgörs förutsättningarna för placering genom placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret utan en detaljplan eller en generalplan som direkt styr byggandet. Genom att avvika från planläggningskravet är det möjligt att försnabba byggandet av en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Till denna del begränsar det föreslagna förfarandet med placeringstillstånd i någon mån kommunernas möjligheter att fatta beslut om områdesanvändningen genom planläggning och försvagar till vissa delar möjligheten till systematisk utveckling av områdesanvändningen. Å andra sidan är förfarandet avsett för en mycket begränsad grupp byggnader i fråga om vilka avsikten är att på förhand säkerställa att det vid behov är så smidigt som möjligt att göra produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret smidigare och att bygga dem.

Förfarandet blir smidigare så att det i placeringstillståndet för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret är fråga om ett projektspecifikt tillståndsförfarande, där processens skeden är enklare jämfört med planläggning. Den centrala skillnaden mellan förfarandet för placeringstillstånd och planläggningsprocessen hänför sig till behandlingens varaktighet. Ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret ska avgöras inom sex månader från det att ansökan inklusive bilagor har anhängiggjorts vid byggnadstillsynen och bilagorna möjliggör en behandling av ansökan. Längden på planläggningsprocessen är i regel längre, och krävande projekt kan ta flera år. Förfarandet med placeringstillstånd är också annars enklare på så sätt att den till exempel inte innehåller sådana myndighetsförhandlingar och andra förhandlingar som enligt lagen gäller planläggningen. I planläggningen ingår också flera framlägnings- och hörandeskeden. I fråga om planer kan kommunens beslutande organ besluta att inte godkänna planlösningen genom att återropa ändamålsenlighetsprövning. I förfarandet med placeringstillstånd ingår kommunens prövningsrätt i de förutsättningar som räknas upp i förslaget. Byggnadstillsynsmyndigheten kan

inte heller besluta att inte bevilja placeringstillstånd, om förutsättningarna uppfylls, vilket är viktigt för företagen.

I denna proposition är avsikten endast att förfarandena enligt kemikaliesäkerhetslagen och bygglagen ska göras smidigare. Såsom högsta förvaltningsdomstolen för fram i sitt utlåtande kräver de anläggningar som avses i propositionen dock ofta också till exempel ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning med stöd av punkt 6 c i bilaga 1 till MKB-lagen, ett miljötillstånd med stöd av punkt 4 e i bilaga 1 till miljöskyddslagen och ett tillstånd enligt vattenlagen för sitt vattenuttag. Genomförandet av andra förfaranden har således en central inverkan på hur smidigt byggandet av en produktionsanläggning i sin helhet kommer att vara. Avsikten är dock att i enlighet med propositionen säkerställa att förfarandet är så smidigt som möjligt åtminstone i fråga om kemikaliesäkerhetslagen och bygglagen.

För att placeringstillstånd ska kunna användas ska produktionsanläggningen enligt propositionen ligga på ett område där det inte finns en gällande detaljplan. I lagen föreskrivs det närmare om andra förutsättningar för placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret, vilka produktionsanläggningen ska uppfylla. Kommunen ska tillkännage att ett placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret blivit anhängigt och höra grannarna och dem vars boende, arbete eller övriga förhållanden kan påverkas betydligt av byggprojektet, dock utan att lämna skyddade uppgifter om byggandet av produktionsanläggningen och produktionsanläggningens verksamhet. Kommunen ska ge kommunmedlemmar och den berörda allmänheten tillfälle att framföra sina åsikter om en ansökan om placeringstillstånd. Kommunen ska dessutom separat begära utlåtande av försvarsministeriet om ansökan om placeringstillstånd för att säkerställa att produktionsanläggningen i fråga på det sätt som förutsatts har en väsentlig betydelse för försvaret. Ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret ska enligt förslaget avgöras inom sex månader från det att ansökan inklusive bilagor har anhängiggjorts vid byggnadstillsynen och bilagorna möjliggör en behandling av ansökan. Bedömningen av konsekvenserna av placeringstillståndet ska vara mycket omfattande, i huvudsak lika omfattande som vid planläggning. Besvärsrätten i fråga om placeringstillstånd föreslås vara mycket omfattande och omfattar bland annat den berörda allmänheten.

Samtidigt ska det i enlighet med propositionen göras möjligt att under vissa förutsättningar påbörja byggandet på grundval av ett bygglov som har beviljats på grundval av ett undantagslov som inte har vunnit laga kraft, när det är fråga om en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret eller har en väsentlig betydelse för försvarets beredskap. Denna möjlighet till undantag gör byggandet av produktionsanläggningar som är kritiska med tanke på försvaret smidigare, men så att ändringssökande ändå inte förlorar sin betydelse. Enligt propositionen har kommunens byggnadstillsynsmyndighet under vissa förutsättningar möjlighet att bevilja den som ansöker om tillstånd rätt att påbörja byggandet innan undantagslovet har vunnit laga kraft. Kommunens byggnadstillsynsmyndighet får i samband med beslutet om bygglov bevilja rätt att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd helt eller delvis innan beslutet om undantagslov har vunnit laga kraft, under förutsättning att verkställigheten av beslutet inte gör ändringssökandet onödigt. För att ändringssökandet inte ska bli onödigt ska den som ansöker om tillstånd ställa godtagbar säkerhet för restaurering av byggplatsen samt ersättande av övriga olägenheter, skador och kostnader som upphävandet av beslutet eller en ändring av tillståndet kan förorsaka. Skyldigheten att ställa säkerhet gäller dock inte staten, kommuner eller samkommuner. Enligt propositionen ska kommunens byggnadstillsynsmyndighet begära utlåtande av försvarsministeriet. I lagen föreskrivs det också om ändringssökande och besvärsrätt i anslutning till ärendet.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Konsekvenser för myndigheterna

Säkerhets- och kemikalieverket, räddningsmyndigheterna och kommunernas byggnadstillsynsmyndigheter kommer i fortsättningen att ha bättre förutsättningar att behandla tillståndsansökningar och anmälningar som gäller produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret. För närvarande grundar sig bestämmelserna på Seveso III-direktivets bestämmelser, med stöd av vilka det har lämnats mycket omfattande information om verksamheten vid produktionsanläggningar. Kemikaliesäkerhetslagen är också delvis föråldrad. Därför har olika typer av produktionsanläggningar inte beaktats i bestämmelserna om beaktande av planläggningen. I författningarna har det inte heller funnits sådana bestämmelser om produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret och som i allmänhet kräver att tillståndsbehandlingen är snabb och utlämnandet av information begränsas med hänsyn till den nationella säkerheten. Genom förslagen korrigeras situationen och myndigheterna kan med stöd av de ändrade bestämmelserna behandla kemikaliesäkerhetstillstånd och kemikaliesäkerhetsanmälningar utan att information som är kritisk för den nationella säkerheten offentliggörs och så att tillståndsbehandlingen vid behov sker snabbt.

Enligt förslaget föreskrivs det som en ny uppgift för försvarsministeriet att lämna ett utlåtande enligt 25 b § i kemikaliesäkerhetslagen till en verksamhetsutövare på verksamhetsutövarens begäran. På motsvarande sätt ska försvarsministeriet också lämna ett utlåtande enligt 67 a § i bygglagen till den som påbörjar ett byggprojekt för att det som en del av ansökan om placeringstillstånd ska kunna visas att produktionsanläggningen på det sätt som förutsätts är viktig med tanke på försvaret eller av väsentlig betydelse med tanke på försvarets beredskap. Dessutom ska försvarsministeriet ge kommunen ett utlåtande om en ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret.

Säkerhets- och kemikalieverket och räddningsmyndigheterna kommer att ansvara för behandlingen av tillståndsärenden och anmälningar som gäller produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret. Behandlingen avviker inte från den normala behandlingen annat än genom att man går igenom försvarsministeriets utlåtande och konstaterar att produktionsanläggningen är viktig med tanke på försvaret. Dessutom begränsas utlämnandet av uppgifter till allmänheten i enlighet med försvarsministeriets utlåtande.

Kommunens byggnadstillsynsmyndigheter kan orsakas lite extra arbete i och med det nya placeringstillståndet. Mängden extra arbete beror i stor utsträckning på i vilken mån det i framtiden uppstår ett behov av att i Finland snabbt bygga just produktionsanläggningar som är kritiska med tanke på försvaret. Hittills har det sällan byggts sådana byggnader som är viktiga med tanke på försvaret och som avses i denna proposition. Det att placeringstillstånd kan användas också för andra produktionsanläggningar som är väsentliga med tanke på försvarets beredskap kan i någon mån öka arbetsmängden för kommunernas byggnadstillsynsmyndigheter. Det extra arbetet förväntas dock förbli måttligt, eftersom förfarandet endast kan tillämpas på produktionsanläggningar som har en väsentlig betydelse för försvaret.

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen har inga betydande ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för företagen

Förslaget medför inga särskilda konsekvenser för företag. Verksamhetsutövarens skyldigheter förtydligas i fråga om informationsskyldigheten när det är fråga om produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret. Bestämmelser som försnabbar tillståndsbehandlingen är också gynnsamma för företagsverksamheten.

Ändringarna i bygglagen har inga betydande ekonomiska konsekvenser för företagen, eftersom de föreslagna bestämmelserna gäller sådana objekt som sällan byggs i Finland. Konsekvenserna gäller närmast de enskilda företag som i Finland bygger sådana produktionsanläggningar i civil verksamhet som omfattas av regleringen. I fråga om dessa byggprojekt är det möjligt att på det föreslagna sättet göra det avgörande av förutsättningarna för placering som hänför sig till bygglovsförfarandet smidigare och tydligare. Placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret gör processen snabbare, eftersom planläggningsskedet inte behövs, vilket har en positiv inverkan på enskilda projekt. Förfarandet med placeringstillstånd är som process enklare än planläggning. Placeringstillståndet kan påskynda investeringar i enskilda projekt, vilket kan ha en liten positiv inverkan också på sysselsättningen och skatteintäkterna. En snabbare behandling av bygglov kan inverka på hur snabbt företaget kan investera i det planerade projektet, varvid ekonomisk nytta uppkommer genom att produktionen kan tidigareläggas. Tidsfristen för behandlingen av ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret underlättar planeringen av byggprocessen.

Den i propositionen föreslagna möjligheten att påbörja byggandet innan det undantagslov på grundval av vilket bygglov har beviljats har vunnit laga kraft har motsvarande konsekvenser för enskilda företag: den gör byggandet av produktionsanläggningen smidigare och snabbare i situationer som tidsmässigt kan vara kritiska med tanke på försvaret. När byggnadsarbetena kan påbörjas är det också möjligt för företagen att hålla sig inom tidsramen. Förfarandet gäller sannolikt ett mycket begränsat antal fall där det är möjligt att säkerställa att bygglovsförfarandet för ett projekt som är viktigt med tanke på försvaret kan genomföras smidigt och utan obefogat dröjsmål.

Särskilt betydande är möjligheten att säkerställa att verksamhetsutövaren har möjlighet att under tillståndsprocessen skydda sådana sekretessbelagda uppgifter vars yppande kan äventyra eller skada försvarets intressen. Produktionsanläggningen ska dock fortsättningsvis uppfylla tillståndsvillkoren enligt både kemikaliesäkerhetslagen och bygglagen. På ovannämnda grunder kan det bedömas att verksamhetsutövaren inte får konkurrensfördelar av de föreslagna undantagen. Förslaget har således inga konkurrensrättsliga konsekvenser.

Miljökonsekvenser

Propositionen har inga betydande konsekvenser för miljön. I produktionsanläggningens verksamhet ska bestämmelserna om placeringen av och säkerheten vid produktionsanläggningen fortsättningsvis iakttas samt eventuella utsläpp i miljön förhindras. Förslagets tillämpningsområde har begränsats så snävt som möjligt till endast produktionsanläggningar som enligt försvarsministeriets utlåtande är viktiga med tanke på försvaret och av väsentlig betydelse med tanke på försvarets beredskap.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Tillämpande av undantagsbestämmelserna om Försvarsmakten

Ett alternativ som granskades var huruvida bestämmelserna om Försvarsmakten i kemikaliesäkerhetslagen samt försvarsministeriets förordning om övervakning av industriell hantering och upplagring av farliga kemikalier inom försvarsförvaltningen (713/2017, nedan *övervakningsförordningen*) skulle kunna tillämpas på de produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret och som avses i propositionen.

Övervakningsförordningen har utfärdats med stöd av 3 § 4 mom. i kemikaliesäkerhetslagen. I 3 § i kemikaliesäkerhetslagen finns bestämmelser om lagens tillämpning på Försvarsmaktens verksamhet. I 4 § i övervakningsförordningen definieras försvarsförvaltningens aktörer. Enligt paragrafen handhar försvarsministeriet den högsta ledningen och styrningen av ärenden som gäller farliga kemikalier. Huvudstaben leder och övervakar ärenden som gäller farliga kemikalier vid Försvarsmakten och Försvarsfastigheter. Huvudstabens tekniska inspektionsavdelning sörjer för de uppgifter som gäller farliga kemikalier som enligt kemikaliesäkerhetslagen ankommer på Säkerhets- och kemikalieverket, om inte något annat föreskrivs nedan.

Försvarsgrensstaberna, staben för Försvarsmaktens logistikverk, Försvarsmaktens forskningscentral och Försvarsfastigheter sköter de uppgifter som enligt kemikaliesäkerhetslagen ankommer på verksamhetsutövaren. De verksamhetsutövare som nämns ovan har definierats uttömmande. Vid Försvarsmakten finns det ingen egentlig tillståndsprocess enligt kemikaliesäkerhetslagen, utan uppgifterna har fördelats så att Huvudstaben beslutar om byggande och placering av en ny produktionsanläggning eller anläggning (beslut om genomförande av byggande) samt om att ta anläggningen i drift (driftsbeslut). Tillstånd enligt kemikaliesäkerhetslagen motsvaras inom försvarsförvaltningen av Huvudstabens tekniska inspektionsavdelnings säkerhetstekniska utlåtande om båda besluten, och besluten kan inte fattas utan dessa utlåtanden.

De produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret och som avses i propositionen är inte en del av försvarsförvaltningen utan de är i privat besittning och bedriver kommersiell verksamhet. Deras betydelse för försvaret kan vara särskilt viktig till exempel i en situation där de producerar slutprodukter, delkomponenter eller råvaror som är kritiska för försvaret. Försvarsförvaltningen är ingen industriell aktör och dess lagstadgade uppgift är inte att bedriva industriell produktionsverksamhet i betydande skala. Utvidgande av bestämmelserna om försvarsförvaltningen så att de också täcker dessa funktioner kan inte av det ovannämnda skälet anses vara ändamålsenligt.

5.2 Handlingsmodeller som planeras eller används i andra medlemsstater

5.2.1 Sverige

I Sverige finns ingen motsvarande enhetlig kemikaliesäkerhetslag som i Finland. I den svenska miljöbalken (1998:808) finns bestämmelser om miljöfarlig verksamhet och om miljöskydd. I bestämmelserna ingår bemyndiganden att utfärda förordning och undantag som gäller totalförsvaret. Bestämmelser om explosiva varor finns i lagen om brandfarliga och explosiva varor (2010:1011). I den lagen finns inga undantag som hänför sig till den nationella säkerheten.

5.2.2 Danmark

I Danmark har det hösten 2025 trätt i kraft en ny lag som gäller nödvändiga byggprojekt som försvaret eller den civila beredskapen förutsätter samt operativ verksamhet. Bakgrunden till detta är en bedömning av underrättelserisken som gjordes av Danmarks militära underrättelsetjänst (DDIS) 2024. Enligt bedömningen är hotbilden i Danmark allvarligare än

den har varit på flera år. På basis av detta inledde den danska regeringen ett lagstiftningsprojekt, vars huvudsakliga syfte var att säkerställa att nya lokaler kan byggas snabbt både när det gäller försvarsberedskap och när det gäller civil beredskap.

Tidigare krävde genomförandet av sådana projekt och verksamheter i allmänhet godkännanden och tillstånd av flera myndigheter, och inledandet av projekten kunde fördröjas med flera år. Syftet med lagen är att säkerställa att de danska myndigheterna har de verktyg och den flexibilitet som behövs för att vissa kritiska byggprojekt och operativ verksamhet ska genomföras snabbt. I detta sammanhang kan den behöriga ministern meddela föreläggande om

- 1) övertagande av befogenheter som med stöd av annan lagstiftning getts andra ministerier eller myndigheter,
- 2) fullständiga eller partiella undantag från annan lagstiftning,
- 3) uteslutande av rätten att söka ändring i förvaltningsärenden med stöd av annan lagstiftning.

De ovannämnda befogenheterna kan användas, om de behövs för att ordna ett visst projekt eller en viss verksamhet inom den tidsram och i den omfattning som krävs. Åtgärderna fastställs i allmänhet genom ett ministerföreläggande, som det ordnas ett offentligt samråd om.

I undantagsfall bemyndigar lagen ministern att bevilja undantagslov från annan lagstiftning utan särskilt föreläggande, om den nationella säkerheten kräver det. Detta alternativ kan användas endast om syftet inte kan uppnås utan att den konfidentialitet som projektet eller verksamheten förutsätter äventyras. Försvarsministern och/eller ministern för civil beredskap bedömer i denna situation om den nationella säkerheten kräver att denna exceptionella befogenhet utövas.

Lagen har avsetts bli tillämplig i situationer där genomförandet av ett visst projekt eller en viss verksamhet som gäller försvar eller civil beredskap enligt sedvanliga förfaranden kan äventyra genomförandet av projektet eller verksamheten. Den behöriga ministern ska göra en särskild bedömning av vilka bestämmelser det behöver göras undantag från för att syftet med projektet eller verksamheten ska uppnås. I bedömningen ska uppmärksamhet fästas vid intresseavvägningen mellan å ena sidan ett visst byggprojekts eller en viss operativ verksamhets syfte och kritiska karaktär och å andra sidan de intressen som tryggas med hjälp av de regler och föreskrifter som är föremål för undantag. Lagen bemyndigar också den behöriga ministern att förvärva mark och andra rättigheter genom expropriation, om det behövs för genomförande av byggprojekt eller annan verksamhet som omfattas av lagen.

Utöandet av de ovannämnda befogenheterna förutsätter att det danska parlamentet underrättas. Lagen gäller för viss tid och innehåller en bestämmelse om att den upphör att gälla, enligt vilken lagen upphävs automatiskt den 31 december 2028.

5.2.3 Europeiska unionen

I enlighet med målen i vitboken om europeisk försvarsberedskap offentliggjorde Europeiska kommissionen den 22 april 2025 ett förslag till förordning (COM(2025) 188 final) om ändring av förordningarna (EU) 2021/694, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697, (EU) 2021/1153, (EU) 2023/1525 och (EU) 2024/795 vad gäller incitament till försvarsrelaterade investeringar i EU:s budget för genomförande av ReArm Europe (miniomnibus) samt den 17 juni 2025 ett femte omnibuspaket om förenkling av unionens regelverk inom försvarssektorn. Omnibuspaketet innehåller ett förslag till förordning om snabbare beviljande av tillstånd för försvarsberedskapsprojekt, förslag till ändringar av fem förordningar, två försvarsdirektiv, två

av kommissionens delegerade förordningar samt ett tillkännagivande om tillämpningen av ramen för hållbar finansiering på försvarssektorn. Kommissionen föreslår ett nytt snabbt tillståndsförfarande för försvarsberedskap, som förkortar tillståndstiden till två månader, skapar en enda kontaktpunkt för medlemsländerna och gör de administrativa förfarandena smidigare. I kommissionens förslag ingår också förtydliganden om att medlemsstaterna kan använda befintliga undantag för tvingande hänsyn till allmänintresset hos försvarsberedskapsåtgärder enligt EU:s miljölagstiftning. I förslaget strävar man dessutom efter att säkerställa att försvarets behov beaktas också i kemikalielagstiftningen.

Lagstiftningspaketet är för närvarande under förhandling mellan unionens institutioner och medlemsstaterna. De föreslagna ändringarna kommer också att förutsätta nationella genomförandeåtgärder.

6 Remissvar

Utkastet till regeringsproposition var på remiss i tjänsten utlåtande.fi mellan den 28 november och den 18 december 2025. Sammanlagt 38 utlåtanden inkom.

Under remissbehandlingen lämnades yttranden om utkastet till proposition av följande myndigheter: Ålands landskapsregering, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, Regionförvaltningsverket i Östra Finland, Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland, Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland och Regionförvaltningsverket i Norra Finland (gemensamt yttrande), NTM-centralen i Sydöstra Finland, Mellersta Finlands räddningsverk, Mellersta Österbottens förbund, Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland, Birkalands välfärdsområde, justitieministeriet, justitiekanslersämbetet, Satakunta förbund, Finlands miljöcentral, försvarsministeriet, Säkerhets- och kemikalieverket och NTM-centralen i Egentliga Finland.

Av domstolarna lämnades utlåtande av Helsingfors förvaltningsdomstol och Högsta förvaltningsdomstolen.

Av aktörer inom den kommunala sektorn lämnades utlåtande av Helsingfors stad, Villmanstrands stad, Björneborgs stad, Vanda stad och Finlands Kommunförbund rf.

Följande organisationer och förbund lämnade utlåtande: Finlands näringsliv rf, Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab, Kemiindustrin KI rf, Byggnadsindustrin RT rf, Rakennustarkastusyhdistys RTY r.y., Byggproduktindustrin RTT rf och Tekniska Handelsförbundet rf.

Av remissinstanserna meddelade social- och hälsovårdsministeriet, Senatkongressen och Suomen Palopäälystöliitto - Finlands Brandbefälsförbund r.y. att de inte har något att yttra i frågan.

Remissinstanserna ansåg att de föreslagna ändringarna i lagstiftningen är viktiga och understödde också propositionens syfte, men kritiserade särskilt den snäva tidsplanen för lagberedningen och framförde att det skulle vara bra om de ändringar som föreslås i bygglagen och kemikaliesäkerhetslagen har ett fastare samband. Arbets- och näringsministeriet har gjort följande ändringar och tekniska korrigeringar i förslaget. Remisstiden har enligt motiveringen varit kortare än normalt för att projekt som är viktiga med tanke på den nationella säkerheten ska kunna framskrida. I propositionen föreslås inga undantag från säkerhetskraven eller bedömningen av säkerheten.

I fråga om 20 a § i kemikaliesäkerhetslagen fanns det i yttrandena flera kommentarer som gällde förslagets utformning, tolkningen av straffbestämmelserna och anknytningen till bygglagen. Arbets- och näringsministeriet har med anledning av remissvaren ändrat 20 a § så att vid behandlingen av ett tillstånd eller en anmälan enligt kemikaliesäkerhetslagen beaktas ett placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret enligt 43 c § i bygglagen när det fattas beslut om placering av en produktionsanläggning som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier eller explosiva varor på platsen i fråga med stöd av kemikaliesäkerhetslagen. Bestämmelser om planläggning av kemikaliesäkerhetsobjekt finns i lagen om områdesanvändning, och den föreslagna bestämmelsen i bygglagen om användning av placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret avses utgöra ett undantag från planläggning. I 17–19 § i kemikaliesäkerhetslagen finns bestämmelser om placeringen av en produktionsanläggning, med stöd av vilka det enligt kemikaliesäkerhetslagen prövas om en produktionsanläggning som beviljats placeringstillstånd lämpar sig för objektet i fråga.

Justitieministeriets kommentarer gällde den föreslagna ändringen av 125 §, som är en straffbestämmelse. Eftersom den föreslagna 20 a § i kemikaliesäkerhetslagen ändrades finns det inte längre några skyldigheter som gäller verksamhetsutövare i den. Således slopades förslaget till ändring av 125 § 1 mom. 1 punkten under den fortsatta beredningen.

Utifrån högsta förvaltningsdomstolens och Säkerhets- och kemikalieverkets yttranden fogades till de föreslagna 25 b §, 31 § 5 och 6 mom. och 32 § 4 mom. i propositionen bestämmelser om försvarsministeriets utlåtande, fogande av utlåtandet till ansökan, de uppgifter som ska finnas i utlåtandet och lämnande av information till allmänheten. Säkerhets- och kemikalieverket och räddningsverken kan således utifrån försvarsministeriets utlåtande övervaka begränsningen av den information som verksamhetsutövaren lämnar till allmänheten.

Justitiekanslern i statsrådet och högsta förvaltningsdomstolen kommenterade i sina utlåtanden den öppna formuleringen i 104 g §. I 104 g § ströks en bestämmelse enligt vilken information kan lämnas med hänsyn till försvarets karaktär eller särskilda uppgifter och paragrafen ändrades till en informativ bestämmelse.

Remissinstanserna ansåg att de föreslagna ändringarna i bygglagen i huvudsak är begripliga och motiverade. Flera remissinstanser meddelade att de identifierar och understöder de mål som ligger bakom propositionen (bl.a. Mellersta Österbottens förbund, Tekniska Handelsförbundet rf, Björneborgs stad). Den förändrade säkerhetsmiljön ansågs vara en vägande grund för att se över lagstiftningen så att Finlands försvarsförmåga och försörjningsberedskap kan stärkas. Särskilt representanterna för industrin (Finlands näringsliv, Kemiindustrin KI rf, Byggnadsindustrin RT) ansåg att ändringarna är nödvändiga och brådskande. Även försvarsministeriet betonade att projekten är tidskritiska och ansåg att det är nödvändigt att göra tillståndsprocesserna snabbare. Byggnadsindustrin RT och Byggnadspoolen föreslog att regleringen ska utvidgas också till andra anläggningar som är viktiga för försvaret, såsom fabriker som tillverkar byggprodukter som behövs vid befästningsarbeten. Byggnadspoolen och Byggnadsindustrin RT föreslog dessutom att det till lagen fogas en bestämmelse som förpliktar till skyndsam behandling av besvär som gäller projekt som är kritiska för försvaret.

De lagstiftningsåtgärder som föreslagits för att uppnå målen gav emellertid också upphov till kritik och ett flertal ändringsförslag. Remissinstanserna uttryckte främst oro över till exempel den kommunala självstyrelsens och planläggningens ställning. Särskilt Kommunförbundet och Finlands miljöcentral ansåg att det föreslagna förfarandet med placeringstillstånd försvagar kommunernas planläggningsmonopol och möjligheter till systematisk utveckling av områdesanvändningen, även om målen bakom propositionen i sig är motiverade. I

Kommunförbundets utlåtande uttrycktes alltså oro över en inskränkning av kommunens självstyrelse i fråga om planläggning. Finlands miljöcentral betonade i sitt utlåtande att åsidosättandet av systematisk områdesanvändning kan undergräva förtroendet och minska projektens godtagbarhet. Kommunförbundet föreslog att bestämmelser om exceptionella förfaranden i första hand ska utfärdas genom en separat temporär lag och inte genom en permanent ändring av den allmänna bygglagen. Också Säkerhets- och kemikalieverket påpekade att placeringstillståndet är en ”punktvis” lösning, som inte ersätter en övergripande planering av områdesanvändningen. Den produktionsanläggning som får det första placeringstillståndet kan i praktiken bestämma villkoren för den framtida markanvändningen inom hela området.

I vissa utlåtanden från privatpersoner uttrycktes en stark oro över propositionens grundlagsenlighet. Enligt enskilda utlåtanden äventyras bland annat den i 20 § i grundlagen tryggade rätten att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön samt egendomsskyddet, om placering av produktionsanläggningar utan någon plan och utan offentligt hörande möjliggörs.

I utlåtandena framfördes det tydligt att det lagutkast som var på remiss behövde utvecklas vidare och förtydligas på både principiell och teknisk nivå. Flera remissinstanser föreslog som en lösning på otydligheten att det till lagutkastet fogas en tydlig definition av ”produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret” eller åtminstone en hänvisning till motsvarande definition i kemikaliesäkerhetslagen. Helsingfors stad/byggnadstillsynstjänsterna lyfte i sitt utlåtande fram frågan om termen ”produktionsanläggning” också gäller anläggningar som enbart är lagringsanläggningar. NTM-centralen i Sydöstra Finland och byggnadstillsynen i Villmanstrand lyfte i sina utlåtanden fram ett praktiskt problem: i propositionen fastställs inte hur den bygggrätt som en anläggning i industriell skala kräver bestäms på ett område som inte har planlagts och där kommunens byggnadsordning inte räcker till.

I utlåtandena framfördes vissa anmärkningar om förutsättningarna för placeringstillstånd. Särskilt definitionen av säkerhetszoner som en förutsättning för placeringstillstånd väckte olika åsikter och frågor. Byggnadsindustrin RT rf understödde beaktandet av säkerhetszoner, men påpekade att kravet behöver preciseras. Högsta förvaltningsdomstolen fäste likaså uppmärksamhet vid definitionen av säkerhetszon. Säkerhetszonerna kan vara enorma skogsområden, och det kan inte krävas att verksamhetsutövaren äger hela området. Också Helsingfors stad/byggnadstillsynstjänsterna ansåg det vara oklart om säkerhetszonen i sin helhet ska vara belägen på byggplatsen. Om säkerhetszonen sträcker sig till grannens område, kan det hindra grannen från att bygga, vilket i sin tur kan förhindra att placeringstillstånd beviljas. Björneborgs stad ansåg att kraven på säkerhetszoner och förebyggande av olyckor hör till den funktionella tillståndsprövningen (kemikalie- och miljötillstånd) och inte till bygglovet, och föreslog att hela paragrafen stryks som onödig.

Flera remissinstanser dryftade förhållandet mellan ett placeringstillstånd och befintliga general- och landskapsplaner. Till exempel ansåg RT rf att de förutsättningar enligt vilka ett projekt inte får placeras i strid med landskaps- eller generalplanen ska slopas för att tillstånd ska kunna beviljas på ett mer flexibelt sätt. Satakunta förbund påpekade i sitt utlåtande att man i förutsättningarna utöver nätverken i landskapsplanen också bör beakta andra strategiska märkningar, såsom grundvattenområden och hamnar, vilka är viktiga för försörjningsberedskapen. NTM-centralen i Sydöstra Finland och byggnadstillsynen i Villmanstrand framförde att fastställandet av bygggrätten kan bli ett problem, om den inte har fastställts i planen eller byggnadsordningen, vilket kan urvattna förfarandets snabbhet.

NTM-centralen i Egentliga Finland tog i sitt utlåtande upp att det till förutsättningarna bör fogas motsvarande krav på skönhet, arkitektur och bevarande av naturvärden som i projekt för omställning till ren energi. Dessutom påpekades det att det i utkastet saknades omnämnanden av kulturmiljön och rekreationsbehoven.

Behovet av en bestämmelse om hörande och information är i huvudsak förståeligt och godtagbart, men formuleringen i de föreslagna bestämmelserna är inte tillräckligt exakt. Mellersta Finlands räddningsverk och Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab betonade att räddningsmyndigheterna behöver full information om objekt och risker för att kunna planera sin verksamhet och garantera säkerheten.

En del av remissinstanserna lyfte fram brister i den allmänna motiveringen och konsekvensbedömningarna i regeringspropositionen. Björneborgs stad och Satakunta förbund lyfte fram bristerna i konsekvensbedömningen av propositionen, särskilt påståendet om att propositionen inte har några ekonomiska konsekvenser. Samtidigt efterlystes en tydligare analys av fördelarna för den nationella säkerheten och försörjningsberedskapen. Dessutom framförde justitiekanslern att de föreslagna bestämmelserna om ändring av bygglagen innehåller bestämmelser om kommuner och kommuninvånare och därför finns det skäl att behandla dem i avsnittet om förslaget förhållande till grundlagen, också med hänsyn till 121 § i grundlagen. Samtidigt ska man granska förfarandenas eventuella inverkan på de olika produktionsanläggningarnas konkurrensställning och huruvida förfarandena inverkar på verksamheten på den inre marknaden.

I fråga om 186 a § riktades kritik särskilt mot förslaget om att begränsa domstolarnas beslutanderätt. Högsta förvaltningsdomstolen, justitiekanslersämbetet och Helsingfors förvaltningsdomstol ansåg att den föreslagna 186 a § i bygglagen är exceptionell och problematisk. Bestämmelsen begränsar domstolens rätt att förbjuda påbörjande av byggande, "om inte detta allvarligt äventyrar" genomförandet av projektet. Remissinstanserna ansåg att bestämmelsen ingriper i domstolarnas oberoende och rättsskyddsgarantierna. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade att bestämmelsen dessutom lämnar rum för tolkning och att dess syfte förblir oklart. Bestämmelsen ansågs vara exceptionell och utan ytterligare preciseringar och motiveringar problematisk med tanke på rättssäkerheten och domstolarnas oberoende.

Utifrån remissvaren har det gjorts ändringar i förslaget om ändring av bygglagen. För det första har tillämpningsområdet förtydligats genom en hänvisning till definitionen av en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret i kemikaliesäkerhetslagen. Dessutom har tillämpningsområdet ändrats så att placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret också kan tillämpas på en anläggning som förutsätts för försvarets beredskapsändamål och som inte är i Försvarsmaktens besittning, men som enligt försvarsministeriets utlåtande har en väsentlig betydelse för försvaret. I förutsättningarna för placering har det gjorts vissa preciseringar särskilt i fråga om säkerhetszoner, byggnadsordningens betydelse och den terminologi som används. Samtidigt har tröskeln för olägenhet för generalplanen höjts så att placeringen inte får orsaka betydande olägenhet i stället för olägenhet. I fråga om hörande och information har man preciserat den grupp som ska ges tillfälle att framföra åsikter och slopat sekretessbestämmelserna, eftersom bestämmelser om sekretess redan finns i till exempel offentlighetslagen. Paragrafen om rätt att påbörja byggande har ändrats något utifrån utlåtandena. För det första så att förfarandet kan tillämpas också på produktionsanläggningar som är väsentliga med tanke på försvarets beredskap. För det andra ströks utifrån remissvaren begränsningen av domstolens beslutanderätt. Ikraftträdande- och tillämpningsbestämmelsen har preciserats utifrån Högsta förvaltningsdomstolens utlåtande så att de nya bestämmelserna ska tillämpas på sådana

produktionsanläggningar för vilka ansökan om bygglov är anhängig vid byggnadstillsynsmyndigheten vid ikraftträdandet av denna lag eller blir anhängig efter lagens ikraftträdande.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

2 §. Lagens tillämpningsområde. Till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. om tillämpning av lagen på produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret. Lagen tillämpas på ett allmänt plan också på produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret och säkerhetskraven motsvarar säkerhetskraven för andra produktionsanläggningar. Till lagen fogas dock undantag när det gäller tillstånds- och anmälningförfarandet samt informationsskyldigheten i fråga om produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret. Enligt artikel 2 i Seveso III-direktivet ska direktivet gälla verksamheter enligt definitionen i artikel 3.1 i direktivet. Enligt artikel 3.1 i Seveso III-direktivet avses med *verksamhet* (produktionsanläggning i nationell lagstiftning) hela det område som en verksamhetsutövare råder över, där farliga ämnen förekommer vid en eller flera anläggningar, inklusive gemensamma eller därtill hörande infrastrukturer eller aktiviteter; verksamheter är antingen verksamheter på lägre nivå eller verksamheter på högre nivå. I Seveso III-direktivet definieras närmare vilken storleksklass av produktionsanläggningar som direktivet tillämpas på. Således avviker förslaget i fråga om produktionsanläggningar där verksamheten kan orsaka en storolycka från Seveso III-direktivet. Undantagen grundar sig på artikel 346.1 a i EUF-fördraget.

6 §. Definitioner. Till 1 mom. i paragrafen fogas en ny 25 punkt med en definition av produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Enligt punkten är en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret en produktionsanläggning enligt 11 punkten som inte är en produktionsanläggning i Försvarsmaktens besittning och som försvarsministeriet har ansett ha en väsentlig betydelse för försvaret. Produktionsanläggningar som inte är i Försvarsmaktens besittning är produktionsanläggningar i civil verksamhet, vilka utan undantag omfattas av kemikaliesäkerhetslagen. I punkten definieras de produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret och som är Försvarsmaktens partner, för att det i kemikaliesäkerhetslagen ska kunna föreskrivas om undantag i fråga om placeringen av produktionsanläggningar i enlighet med placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret samt när det gäller tillstånds- och anmälningförfarandet och informationsskyldigheterna. Seveso III-direktivet gäller också dessa produktionsanläggningar, men av försvarsskäl kan undantag göras från skyldigheterna enligt Seveso III-direktivet med stöd av artikel 346.1 a i EUF-fördraget. Således kan produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret endast vara produktionsanläggningar vars verksamhet är nödvändig för att trygga väsentliga säkerhetsintressen och som är betydande med tanke på försvaret. Försvarsministeriet konstaterar i ett utlåtande om en viss produktionsanläggning är en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret.

En produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret tillverkar produkter som är viktiga för Försvarsmakten med tanke på försvaret. De kan bedömas vara av så väsentlig betydelse med tanke på försvaret att det med tanke på försvarets intressen och den militära försörjningsberedskapen är särskilt viktigt att anläggningen i fråga är belägen på finskt territorium och hör till Finlands jurisdiktion. Vid bedömningen av en viss anläggnings betydelse för försvaret ska vikt fästas hur betydelsefulla de produkter som anläggningen tillverkar är med tanke på Finlands försvar. Tillgången till de produkter som anläggningen tillverkar under

undantagsförhållanden är också väsentlig vid bedömningen. Huruvida anläggningen tillverkar sina produkter endast för Finlands försvarsmakt eller om den bland sina kunder också har andra länders försvarsmakter har inte någon betydelse för bedömningen. I praktiken förutsätter lönsam affärsverksamhet vid produktionsanläggningar i civil verksamhet och de företag som svarar för driften av dem ofta också andra kundrelationer än Försvarsmakten. Försvarsmaktens beställningsvolymerna kan vara så begränsade eller bundna till en viss tidsperiod att det inte är möjligt att basera lönsam affärsverksamhet endast på denna ena kundrelation. Samtidigt är Försvarsmaktens roll som kund ofta dock central och företaget har betydande skyldigheter i fråga om beredskap under undantagsförhållanden, såsom en skyldighet att snabbt öka produktionen i krissituationer och/eller prioritering av Försvarsmakten som kund.

20 a §. *Beaktande av placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret.* Till lagen fogas en ny paragraf som gäller beaktande av det nya placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret som föreslås i bygglagen när en tillståndsansökan eller anmälan enligt kemikaliesäkerhetslagen behandlas. Enligt artikel 13.1 i Seveso III-direktivet ska målen att förebygga allvarliga olyckshändelser och begränsa följderna av dem för människors hälsa och miljön beaktas i medlemsstaternas strategier för markanvändning och andra relevanta strategier. Bestämmelsen i artikel 13.1 i Seveso III-direktivet har delvis genomförts genom 20 § i kemikaliesäkerhetslagen. Genom det föreslagna tillägget beaktas placeringen av produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret när produktionsanläggningen har beviljats ett sådant placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret som föreslås i bygglagen. I detta fall kan en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret också placeras utanför detaljplaneområdet på grundval av det ovannämnda placeringstillståndet, om förutsättningarna för placering av produktionsanläggningen enligt kemikaliesäkerhetslagen annars uppfylls. Förfarandet är ett undantag i förhållande till planläggningsförfarandet enligt lagen om områdesanvändning. Utöver 20 § i kemikaliesäkerhetslagen finns bestämmelser om placering av produktionsanläggningar också i 17–19 §. Vid placeringen av en produktionsanläggning ska den gällande detaljplanen fortsättningsvis iakttagas med stöd av bygglagen. En produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret kan också placeras i enlighet med detaljplanen utan ett särskilt placeringstillstånd, när det finns en detaljplan på området. I detta fall tillämpas fortsättningsvis 20 § i kemikaliesäkerhetslagen. Förslaget är förenligt med artikel 13.1 i Seveso III-direktivet, eftersom kraven i artikel 13 i Seveso III-direktivet enligt den föreslagna 46 b § 1 mom. 13 punkten i bygglagen ska beaktas i placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret.

25 a §. *Prioritering av behandlingen av tillståndsansökan och anmälan i fråga om produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret.* Det föreslås att det till lagen fogas en ny paragraf som gäller prioritering av behandlingen av vissa tillståndsansökningar och anmälningar. Säkerhets- och kemikalieverket kan behandla en tillståndsansökan och välfärdsområdets räddningsmyndighet kan behandla en anmälan som gäller en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret före andra tillståndsansökningar eller anmälningar. Således kan den myndighet som behandlar tillståndet eller anmälan prioritera behandlingen av ett tillstånd eller en anmälan som gäller en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret, vilket påskyndar projektets framskridande.

Produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret tillverkar produkter som har en väsentlig roll när det gäller att skapa den materiella beredskap som behövs för ett trovärdigt försvar. Det är ofta nödvändigt att öka den befintliga produktionskapaciteten eller skapa ny kapacitet för att en viss kritisk militär kapacitet ska finnas tillgänglig och kunna användas så snabbt som möjligt i den omfattning som behövs. Skapandet av ny produktionskapacitet blir i högre grad tidskritisk verksamhet när också militärteknologin utvecklas. Vapen-motvapen-

cykeln har till exempel i och med kriget i Ukraina försnabbats, samtidigt som de nya hotens karaktär och uttrycksformer (t.ex. drönare) har blivit mångsidigare. Detta hot ska vid behov kunna bemötas utan dröjsmål också med rent nationella åtgärder för att man till exempel ska kunna hantera eller helt och hållet undvika kritiska beroendeförhållanden.

25 b §. *Tillstånds- och anmälningsförfarande för produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret.* Till lagen fogas en ny paragraf med bestämmelser om tillstånds- och anmälningsförfarandet för produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret. I tillstånds- och anmälningsförfarandet för produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret iakttas i huvudsak kemikaliesäkerhetslagens bestämmelser om tillstånds- och anmälningsförfarandet för produktionsanläggningar på samma sätt som normalt. Med stöd av det föreslagna 1 mom. ska försvarsministeriet dock på ansökan av verksamhetsutövaren lämna ett utlåtande om produktionsanläggningens betydelse för försvaret, om försvarsministeriet anser att produktionsanläggningen är en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Då kan tillstånds- och anmälningsmyndigheten konstatera att produktionsanläggningen är en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Vid tillstånds- och anmälningsförfarandet för produktionsanläggningen samt i fråga om informationsskyldigheterna kan då tillämpas de undantag som föreslås bli fogade till lagen. Verksamhetsutövaren ska foga det ovannämnda utlåtandet av försvarsministeriet som en bilaga till tillståndsansökan eller anmälan om en produktionsanläggning eller tillståndsansökan eller anmälan om ändring av en produktionsanläggning. Försvarsministeriet ska i utlåtandet ta ställning till de begränsningar i fråga om lämnande av uppgifter som gäller tillstånds- och anmälningsförfarandet och informationsskyldigheten.

25 c §. *Ändringar i verksamheten vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret.* Till lagen fogas en ny paragraf om situationer där produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret ändras. Försvarsministeriet ska lämna en anmälan till Säkerhets- och kemikalieverket eller räddningsmyndigheten i välfärdsområdet samt verksamhetsutövaren, om en produktionsanläggning inte längre anses vara en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Då tillämpas på tillstånds- och anmälningsförfarandet för produktionsanläggningen samt i fråga om informationsskyldigheten inte längre bestämmelserna om produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret. Bestämmelsen säkerställer att samma bestämmelser gäller produktionsanläggningar som är avsedda enbart för civilt bruk sedan när deras produktion inte längre omfattas av ett behov som hänför sig till försvaret.

31 §. *Verksamhetsutövares informationsskyldighet.* I det föreslagna 5 mom. fogas det ett undantag till paragrafen, som gäller skyldigheten för verksamhetsutövaren vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret att lämna information till allmänheten. Verksamhetsutövaren kan i enlighet med försvarsministeriets utlåtande begränsa den information som enligt 1 mom. hålls tillgänglig för allmänheten, om informationen är sådan information som avses i 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller om de förutsättningar för handlingssekretess som anges i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet uppfylls.

I det föreslagna nya 6 mom. tas det in ett undantag från kraven i 2 mom. i paragrafen när det gäller skyldigheten för verksamhetsutövaren vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret och för vilken en säkerhetsrapport krävs att lämna information om de kemikalier som orsakar risk för storolycka och som hanteras och lagras vid produktionsanläggningen till sådana personer samt sådana närliggande skolor, sjukhus och andra byggnader i allmänt bruk samt produktionsanläggningar som kan beröras av en storolycka som har fått sin början i den produktionsanläggning för vilken säkerhetsrapporten krävs. Verksamhetsutövaren vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret kan

enligt förslaget avstå från att lämna information enligt 2 mom. till allmänheten i enlighet med försvarsministeriets utlåtande, om informationen är sådan information som avses i 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller om de förutsättningar för handlingssekretess som anges i lagen om internationella förpliktelser som gäller informations säkerhet uppfylls. Myndigheterna ska när de godkänner placeringen av en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret och där verksamheten kan orsaka en storolycka beakta att de ovannämnda aktörer som finns i närheten inte nödvändigtvis får information om de farliga kemikalier som används vid produktionsanläggningen.

Behovet av att begränsa informationen kan komma i fråga i en situation där exakt information om anläggningen, dess verksamhetsprinciper, de kemikalier som används, anläggningens kapacitet eller något annat motsvarande kan möjliggöra skadliga försök att påverka verksamheten vid anläggningen från fientliga aktörer. Det är inte enbart fråga om slutsatser som kan dras med hjälp av enskilda uppgifter till exempel om eventuella sårbarheter i verksamheten, utan det bör också beaktas att det genom att kombinera de uppgifter som använts i tillståndprocessen med uppgifter från andra öppna källor kan uppstå en betydande risk för att skadliga åtgärder kan riktas mot anläggningen genom användning av uppgifterna. När det är fråga om en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret är det ytterst viktigt att dess funktion utan störningar kan tryggas i alla säkerhetssituationer.

I synnerhet när en kris hotar eller i en krissituation kan det antas att det sker försök att störa verksamheten vid en anläggning som är viktig med tanke på försvaret till exempel genom hybridpåverkan. I sig kan försök till påverkan ske också under normala förhållanden, eftersom det är klart att det ligger i en fientlig aktörs intresse att störa eller helt förhindra verksamheten vid en sådan anläggning. Störningar i produktionen av till exempel konsumtionsmaterial som är kritiskt med tanke på försvaret, såsom ammunition samt råvaror och komponenter som hänför sig till tillverkningen av ammunition, kan allvarligt äventyra försvarets intressen och statens säkerhet.

Vid bedömningen av behovet av att skydda och hemlighålla information ska de avancerade metoderna för underrättelseinhämtning hos den aktör som strävar efter skadlig påverkan tas i beaktande. Genom att noggrant känna till den utrustning, den kompetens, de tekniker och de processer som används kan en fientlig aktör planera och eventuellt också genomföra skadliga påverkansförsök så att det är svårt eller till och med omöjligt att skydda sig mot dem. Det är också väsentligt att förstå att en uppgift om en enskild anordning, process, råvara eller någon annan motsvarande uppgift i sig inte nödvändigtvis är sekretessbelagd. Genom att kombinera uppgifter om anläggningens verksamhet kan enskilda uppgifter dock bilda en sådan informations helhet som kan utnyttjas när skadliga påverkansförsök riktas mot verksamheten vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret.

Med stöd av artikel 14.2 i Seveso III-direktivet ska verksamhetsutövarna vid anläggningar som medför risk för storolyckor lämna ovannämnd information till personer som kan beröras av en storolycka och dessutom lämna säkerhetsrapporten och förteckningen över farliga ämnen till de aktörer som nämns i direktivet eller på begäran göra den tillgänglig för allmänheten. Dessa aktörer ska regelbundet få information. Den föreslagna ändringen innebär en avvikelse från verksamhetsutövarens skyldigheter enligt artikel 14 i Seveso III-direktivet.

Avvikelsen grundar sig på artikel 346.1 a i fördraget om Europeiska unionen, enligt vilken ingen medlemsstat ska vara förpliktad att lämna sådan information vars avslöjande den anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen.

Till den del det är fråga om en medlemsstats rätt att inte lämna ut sådan information vars avslöjande den anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen, avgränsas undantaget enligt artikel 346.1 a i EUF-fördraget inte endast till försvarsfrågor, utan det täcker även till exempel den inre säkerheten. I avgörandena C-300/11, ZZ, C-187/16, Statstryckeriet samt C-601/21, kommissionen mot Polen från Europeiska unionens domstol har grunderna för tillämpning av artikel 346.1 a i EUF-fördraget uttryckligen bedömts i situationer där det inte var fråga om tillverkning av eller handel med vapen, ammunition eller krigsmateriel. I det sistnämnda fallet konstaterade domstolen i sitt avgörande med hänvisning till bestämmelsen i artikel 346.1 a i EUF-fördraget att på grund av bestämmelsens allmänna ordalydelse kan den tillämpas också på andra avtal än exempelvis avtal som gäller militära upphandlingar, såsom de upphandlingsavtal om tryckning som det var fråga om i fallet. På ovannämnda grunder gäller rätten att avvika från bestämmelserna om lämnande av information i Seveso III-direktivet också de situationer där en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret tillverkar andra produkter än vapen, ammunition eller krigsmateriel.

32 §. *Framläggande av säkerhetsrapporten.* Till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. med en bestämmelse om ett undantag från skyldigheten för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret att hålla uppgifter framlagda för allmänheten. Med avvikelse från 1 mom. kan en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret i enlighet med försvarsministeriets utlåtande begränsa de uppgifter som i säkerhetsrapporten ges allmänheten, om uppgifterna är sådana uppgifter som avses i 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller om de förutsättningar för handlingssekretess som anges i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet uppfylls.

Enligt artikel 14.1 i Seveso III-direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att den information som avses i bilaga V till direktivet ständigt är tillgänglig för allmänheten, även elektroniskt. Informationen ska hållas uppdaterad vid behov, inbegripet för det fall det behövs ändringar som omfattas av artikel 11. Den föreslagna ändringen innebär en avvikelse från verksamhetsutövarens skyldigheter enligt artikel 14 i Seveso III-direktivet. Av försvarsskäl kan undantag göras från skyldigheterna enligt Seveso III-direktivet med stöd av artikel 346.1 i EUF-fördraget när det behövs för att skydda statens väsentliga säkerhetsintressen.

104 g §. *Delgivning och hörande vid tillståndsförfarandet för produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret.* Till lagen fogas en ny informativ bestämmelse som gäller delgivning och hörande i fråga om produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret. I ett tillståndsärende som gäller en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret iakttas vid hörande och information enligt 12 a kap. i kemikaliesäkerhetslagen bestämmelserna om förutsättningar för handlingssekretess i 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet. Genom den föreslagna paragrafen ökas inte begränsningarna av lämnande av information, men förutsättningarna för lämnande av information enligt offentlighetslagen och lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet lyfts fram.

I artikel 15 i Seveso III-direktivet finns bestämmelser om offentligt samråd och deltagande i beslutsfattande. Artikel 15 har delvis genomförts genom 12 a kap. i kemikaliesäkerhetslagen. Den föreslagna ändringen innebär ingen mer omfattande avvikelse från bestämmelserna om delgivning och hörande i artikel 15 i Seveso III-direktivet än vad som redan nu har gjorts. Av försvarsskäl kan undantag göras från skyldigheterna enligt Seveso III-direktivet med stöd av artikel 346.1 a i EUF-fördraget när medlemsstaten anser att avslöjande av informationen strider mot medlemsstatens väsentliga säkerhetsintressen eller vidtar åtgärder som den anser nödvändiga för att skydda väsentliga säkerhetsintressen.

128 a §. *Information till Europeiska kommissionen om produktionsanläggningar och storolyckor.* Paragrafens 3 mom. ändras så att det till momentet fogas ett undantag som gäller produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret. I momentet görs en avvikelse från 1 och 2 mom. så att de inte gäller produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret.

Ändringen innebär ett undantag från artiklarna 18 och 23 i Seveso III-direktivet. Undantag från skyldigheterna enligt Seveso III-direktivet kan göras med stöd av artikel 346.1 a i EUF-fördraget när en medlemsstat inte är skyldig att lämna information vars avslöjande den anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen.

7.2 Lag om ändring av bygglagen

43 c §. *Placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret.* Enligt 1 mom. ska det på begäran av den som ansöker om bygglov avgöras om förutsättningarna för placering av en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret föreligger genom ett placeringstillstånd utan detaljplan eller en sådan generalplan i vilken det bestäms att planen får användas som grund för beviljande av bygglov, om det är fråga om

1) en i 6 § 25 punkten i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) avsedd produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret, eller

2) en produktionsanläggning som förutsätts för försvarets beredskap och som inte är i Försvarsmaktens besittning men som med stöd av ett utlåtande av försvarsministeriet har en väsentlig betydelse för försvaret.

I 2 mom. definieras *placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret* så att det uttryckligen avser placeringstillstånd enligt 1 mom. som ska tillämpas på de produktionsanläggningar som specificeras i 1 mom. 1 och 2 punkten och som är viktiga med tanke på försvaret eller försvarets beredskapsändamål.

Enligt 1 mom. ska det avgöras om förutsättningarna för placering föreligger genom ett placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret utan detaljplan eller en sådan generalplan i vilken det bestäms att planen får användas som grund för beviljande av bygglov. I fråga om dessa specificerade produktionsanläggningar föreslås det således bli möjligt att åsidosätta planläggningen. Om den som ansöker om tillstånd begär det, ska kommunen i fråga om de produktionsanläggningar som specificeras i 1 mom. avgöra om det finns förutsättningar för placering utan plan genom tillämpning av ett sådant placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret som det föreskrivs om i denna paragraf. Placeringstillståndet för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret grundar sig på rättslig prövning, det vill säga det ska beviljas om förutsättningarna uppfylls. Tillståndsformen är separat från de som avses i 43 eller 43 a § i bygglagen, och därför ska den också omfattas av egna bestämmelser om bland annat förutsättningar och besvärsmätt.

Placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret gäller endast en mycket begränsad grupp byggprojekt som sällan kommer att byggas i Finland. För det första kan placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret med stöd av 1 mom. 1 punkten tillämpas på en i 6 § 25 punkten i kemikaliesäkerhetslagen avsedd produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Enligt förslaget fogas till kemikaliesäkerhetslagen följande definition: med

produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret avses en produktionsanläggning som inte är en produktionsanläggning i Försvarmaktens besittning och som försvarsministeriet har ansett ha en väsentlig betydelse för försvaret. Produktionsanläggning har i sin tur definierats i 6 § 11 punkten i kemikaliesäkerhetslagen enligt följande: med *produktionsanläggning* avses ett område som innehas av en verksamhetsutövare och där farliga kemikalier eller explosiva varor tillverkas, hanteras eller upplagras i en eller flera anläggningar; som produktionsanläggning betraktas också ett mobilt aggregat som används för tillverkning av explosiva varor.

Med produktionsanläggning avses i 1 mom. 1 punkten således uttryckligen produktionsanläggningar som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier och explosiva varor och som är viktiga med tanke på försvaret och som ska anmälas eller för vilka det ska ansökas om tillstånd. Avsikten är att göra byggandet av produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret smidigare, eftersom deras kritiska betydelse för försvaret och försvarets beredskap är förhöjd. Enligt 6 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor avses med *farlig kemikalie* ämnen och blandningar som ska klassificeras eller märkas enligt CLP-förordningen samt andra brännbara vätskor. Med *explosiv vara* avses sprängämne och föremål eller medel som innehåller sprängämne samt andra ämnen, blandningar, föremål eller medel som tillverkats för att alstra en detonation eller ett pyrotekniskt fenomen.

Det nya förfarande med placeringstillstånd som föreslås i denna proposition kan endast tillämpas på produktionsanläggningar i civil verksamhet, till exempel en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret och som är Försvarmaktens partner. Därför nämns det i den definition som det hänvisas till i 1 mom. 1 punkten att produktionsanläggningen inte ska vara en produktionsanläggning som är i Försvarmaktens besittning. Avgränsningen beror på att enligt 1 § i bygglagen tillämpas bestämmelserna om tillstånd för byggande inte på Försvarmaktens byggnads- eller byggobjekt som har direkt samband med försvarsändamål och som räknas till statens fastighetsförmögenhet eller som annars är avsedda för statens bruk. Bestämmelserna om myndighetstillsyn över byggandet och registerföring tillämpas inte heller på byggande för försvarsändamål. En produktionsanläggning i civil verksamhet som är viktig för försvaret kan från fall till fall vara till exempel en produktionsanläggning som bedriver tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel och vars verksamhet stöder försvaret eller annars behövs för att skydda väsentliga säkerhetsintressen.

Avsikten med 1 mom. 2 punkten i paragrafen är å andra sidan att på förhand förbereda sig på att göra det möjligt att tillämpa det nya förfarandet med placeringstillstånd också på sådana produktionsanläggningar som förutsätts för försvarets beredskapsändamål och som enligt försvarsministeriets utlåtande har en väsentlig betydelse för försvaret. Det är mycket möjligt att det uppstår ett behov av att bygga någon annan typ av produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret än en fabrik för kemikalier eller explosiva varor. I utlåtandena lyftes som exempel fram en situation där det om sjötrafiken på Östersjön störs till exempel på grund av allvarlig hybridpåverkan eller terrordåd som riktats mot en produktionsanläggning uppstår en situation där nödvändigt beredskapsbyggande försvåras på grund av dålig tillgång på byggprodukter. Fallen kan vara mycket olika, men det kan till exempel vara fråga om placeringen av en fabrik som tillverkar byggprodukter som behövs för befästningsarbeten, en anläggning som hänför sig till hanteringen av obemannade luftfartyg eller ett projekt som hänför sig till gränssäkerheten. På motsvarande sätt som enligt 1 punkten omfattar produktionsanläggningarna också anläggningar som hänför sig till hantering och upplagring. I 1 mom. 2 punkten i paragrafen nämns det också att bestämmelsen endast kan tillämpas på civilägda produktionsanläggningar, det vill säga produktionsanläggningar som inte är i Försvarmaktens besittning.

I 1 mom. 1 och 2 punkten betonas särskilt att produktionsanläggningen ska ha en väsentlig betydelse för försvaret eller försvarets beredskap. Om produktionsanläggningen inte anses vara av väsentlig betydelse, kan placeringstillstånd enligt denna paragraf inte användas. Tröskeln ska vara hög för att en produktionsanläggning ska anses ha en genuint väsentlig betydelse för försvaret eller försvarets beredskap. I specialmotiveringen till 6 § i kemikaliesäkerhetslagen redogörs det för vad som avses med att produktionsanläggningen har en väsentlig betydelse för försvaret. Samma utgångspunkter för bedömningen av betydelsen gäller såväl produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret (1 mom. 1 punkten) som produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvarets beredskap (1 mom. 2 punkten).

Enligt motiveringen kan en väsentlig betydelse uppkomma till exempel genom att produktionsanläggningen i fråga tillverkar produkter som är viktiga för Försvarsmakten med tanke på försvaret. Vid bedömningen av en viss anläggnings betydelse för försvaret fästs det vikt vid hur betydelsefulla de produkter som anläggningen tillverkar är med tanke på Finlands försvar. Tillgången till de produkter som anläggningen tillverkar under undantagsförhållanden är också väsentlig vid bedömningen. En produktionsanläggning kan bedömas ha en väsentlig betydelse för försvaret, om dess verksamhet är kritisk, svår att ersätta och nödvändig för att upprätthålla samhället och försvarsförmågan under undantagsförhållanden. I praktiken ska anläggningen producera nyttigheter utan vilka försvarets verksamhet äventyras under undantagsförhållanden (till exempel ammunition). Dessutom ska produktionen fortsätta också under kris- och krigstid, och man har på förhand berett sig på detta bland annat genom de beredskapsskyldigheter för undantagsförhållanden som åläggs verksamhetsutövaren. Vid bedömningen av anläggningens betydelse bör det också beaktas om det är möjligt att flytta produktionen någon annanstans eller ersätta den med import eller alternativa aktörer. Med tanke på försvarets intressen och den militära försörjningsberedskapen kan det beroende på fallet vara särskilt viktigt att produktionsanläggningen är belägen på finskt territorium och omfattas av Finlands jurisdiktion.

Huruvida anläggningen tillverkar sina produkter endast för Finlands försvarsmakt eller om den bland sina kunder också har andra länders försvarsmakter har inte någon betydelse för bedömningen. I praktiken förutsätter lönsam affärsverksamhet vid produktionsanläggningar i civil verksamhet och de företag som svarar för driften av dem ofta också andra kundrelationer än Försvarsmakten. Försvarsmaktens beställningsvolymerna kan vara så begränsade eller bundna till en viss tidsperiod att det inte är möjligt att basera lönsam affärsverksamhet endast på denna ena kundrelation. Samtidigt är Försvarsmaktens roll som kund ofta dock central och företaget har betydande skyldigheter i fråga om beredskap under undantagsförhållanden, såsom en skyldighet att snabbt öka produktionen i krissituationer och/eller prioritering av Försvarsmakten som kund.

Enligt 2 mom. kan placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret endast användas om produktionsanläggningen ligger på ett område där det inte finns en gällande detaljplan. Detta innebär att placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret inte kan tillämpas, om avsikten är att en produktionsanläggning som avses i denna paragraf ska vara belägen på ett detaljplaneområde oberoende av vad det i detaljplanen har bestämts om den framtida användningen av området. Förfarandet blir endast tillämpligt på en mycket begränsad grupp byggnader som kännetecknas av att de i typiska fall placeras utanför detaljplaneområdet. Bland annat på grund av deras verkningar kommer de produktionsanläggningar som avses i denna paragraf sannolikt att placeras på områden för vilka det i landskapsplanen inte har anvisats områdesreserveringar av minst regional betydelse, det vill säga på landskapsplanens så kallade vita områden. I paragrafen hänvisas det endast till en gällande detaljplan, vilket innebär att en landskapsplan eller en generalplan med rättsverkningar i regel inte på samma sätt som en detaljplan förhindrar att ett placeringstillstånd enligt denna

paragraf används, förutsatt att placeringstillståndet uppfyller förutsättningarna enligt den föreslagna 46 b § i denna lag. Till exempel enligt 46 b § 1 punkten får byggandet inte medföra betydande olägenheter med tanke på bestämmelserna i generalplanen. Enligt 46 b § 2 punkten får byggandet inte medföra betydande olägenheter med tanke på de nationellt betydande nätverk för trafik och teknisk service som angetts i landskapsplanen. De övriga förutsättningarna anges i den föreslagna 46 b §.

Enligt det föreslagna 3 *mom.* ska den som påbörjar ett byggprojekt foga de utredningar som avses i 62 § till ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Detta innebär att det till tillståndsansökan ska fogas utredningar utifrån vilka det bedöms om förutsättningarna enligt 46 b § uppfylls. I utredningarna ska det ingå uppgifter om dimensionering och fasad samt placeringen på byggplatsen, ordnandet av körförbindelser och, i fråga om områden där kommunalteknik finns eller är avsedd att genomföras, uppgifter om var byggnaden ska anslutas till kommunaltekniken.

Att produktionsanläggningen har en väsentlig betydelse för försvaret visas genom ett separat utlåtande av försvarsministeriet. Därför ska till ansökan enligt 3 *mom.* dessutom fogas ett utlåtande av försvarsministeriet som visar att produktionsanläggningen har väsentlig betydelse för försvaret (1 punkten) eller för försvarets beredskap (2 punkten). Samtidigt är det möjligt att bekräfta att byggnaden inte har något direkt samband med försvarsändamål på det sätt som avses i 1 § i bygglagen, vilket innebär att den inte är i Försvarsmaktens besittning.

Enligt 4 *mom.* kan kommunens byggnadstillsynsmyndighet avvika från byggnadsordningens föreskrifter om byggplatsen och dess storlek. En föreskrift om byggplatsen kan hänföra sig till exempel till byggrätten. Byggplatsens storlek anknyter i sin tur direkt till exempel till eventuella föreskrifter om areal. Det är till exempel möjligt att det i enlighet med 7 § i bygglagen har fastställts en byggrätt på andra områden.

Avsikten är att förekomsten av eventuella föreskrifter i byggnadsordningen i fråga om produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret inte avsevärt ska fördröja användningen av det nya förfarandet med placeringstillstånd. Därför är det nödvändigt att ge kommunens byggnadstillsynsmyndighet helhetsmässig prövningsrätt i fråga om huruvida det från fall till fall är motiverat att avvika från till exempel en föreskrift om byggrätt och areal eller inte. En grundad anledning kan från fall till fall hänföra sig till exempel till uppfyllandet av förutsättningarna för placeringstillstånd. Alltför små områdesreserveringar som getts i form av föreskrifter kan fördröja projektets framskridande, om det inte finns någon särskild föreskriven möjlighet för byggnadstillsynsmyndigheten att avvika. Till exempel i fråga om byggplatsen och storleken kan behovet vara stort i fråga om produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret och svårt att förutse i fråga om såväl delar ovan jord som delar under jord. Kommunens byggnadstillsynsmyndighet har bland annat prövningsrätt om huruvida antalet byggrätter ska fastställas så att förutsättningarna för placering uppfylls. Till denna del förutsätts det således inte till exempel att byggnadsordningen förnyas, vilket sannolikt i regel är för långsamt med tanke på behovet. Byggplatsen får dock inte vara oskäligt stor, vilket också har beaktats i förutsättningarna för placeringstillstånd. Övriga föreskrifter ska naturligtvis fortfarande beaktas när placeringstillstånd tillämpas. Det typiska är att andra omständigheter som det finns föreskrifter om i byggnadsordningen i sak i stor utsträckning ingår i förutsättningarna för placeringstillstånd.

Placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret har ett centralt samband med artikel 13 i Seveso III-direktivet, enligt vilken medlemsstaterna ska säkerställa att målen att förebygga allvarliga olyckshändelser och begränsa följderna av dem för människors hälsa och miljön beaktas i medlemsstaternas strategier för markanvändning och

andra relevanta strategier. Medlemsstaterna ska uppnå dessa mål genom kontroll bland annat av placering av nya produktionsanläggningar och nya byggprojekt i närheten av produktionsanläggningar. I det förfarande med placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret som avses i denna proposition har man i huvudsak beaktat kraven i Seveso III-direktivet, eftersom avsikten är att förfarandet med placeringstillstånd uttryckligen ska tillämpas på civilägda produktionsanläggningar som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier och explosiva varor. Till exempel ska de förfaranden för deltagande och ändringssökande som betonas i Seveso III-direktivet beaktas i förfarandet för placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret, så planläggningsförfarandet behövs inte för att trygga dem. Bestämmelser om förutsättningarna för placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret föreslås i 46 b §, bestämmelser om hörande och information i 63 b §, bestämmelser om begäran om utlåtande i 67 a §, bestämmelser om tidsfristen för behandling i 68 a §, bestämmelser om bedömning av konsekvenserna i 75 a § och bestämmelser om besvär i 179 b §. Trots att direktivet på det sätt som anges ovan tillämpas på produktionsanläggningar i civil verksamhet, kan undantag från skyldigheterna enligt Seveso III-direktivet också i fråga om dem i princip göras av försvarsskäl med stöd av artikel 346.1 i EUF-fördraget.

46 b §. *Förutsättningar för placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret.* I paragrafen föreskrivs det om förutsättningarna för ett i 43 c § avsett placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. De förutsättningar som föreslås i denna paragraf grundar sig på förutsättningarna för placeringstillstånd för omställning till ren energi i 46 a § i lagen, men så att de beaktar de särdrag som hänför sig till placering av produktionsanläggningar som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier eller explosiva varor och som är viktiga med tanke på försvaret. Om dessa förutsättningar uppfylls kan platsen för produktionsanläggningen anses vara lämplig för sitt ändamål, lämplig för byggande och tillräckligt stor. Naturligtvis ska man beakta de utgångspunkter för styrningen av byggandet som anges i 5 § i bygglagen, såsom att byggnaden ska passa in i den byggda miljön och landskapet samt vara vacker, arkitektoniskt högklassig eller harmonisk.

Enligt 1 mom. 1 punkten är en förutsättning för placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret att byggandet inte medför betydande olägenheter med tanke på genomförandet av bestämmelserna i generalplanen. Enligt 35 § i lagen om områdesanvändning (132/1999) kan en generalplan utarbetas för att styra markanvändningen och byggandet på ett visst område. Generalplanerna kan till sin noggrannhetsnivå vara mycket allmänna eller i vissa fall också detaljerade. Placeringstillstånd för en produktionsanläggning kan beviljas så att genomförandet av generalplanen orsakar olägenhet. Betydande olägenhet utgör dock ett hinder för beviljande av placeringstillstånd. Huruvida olägenheten är betydande bedöms från fall till fall med beaktande av bland annat generalplanens syfte. Som betydande olägenhet betraktas till exempel att byggandet av vindkraftverk som anvisats i en generalplan som gäller utbyggnad av vindkraft förhindras eller att genomförandet av någon annan generalplan som direkt styr byggandet förhindras. Det är också fråga om betydande olägenhet i situationer där det i generalplanen har anvisats ett nytt bostadsområde eller någon annan utvidgning av samhällsstrukturen vars genomförande förhindras av placeringen av produktionsanläggningen.

Enligt 1 mom. 2 punkten får byggandet inte medföra betydande olägenheter skapandet av de nationellt betydande nätverk för trafik och teknisk service som angetts i landskapsplanen. I landskapsplanen kan området i fråga vara föremål för en planbestämmelse, genom vilken området har reserverats till exempel för ett banområde, en landsväg eller en kraftledning. En sådan bestämmelse i landskapsplanen kan utgöra ett hinder för användningen av

placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret när användningen av det medför betydande olägenhet för genomförandet av den områdesanvändning som avses i planbestämmelsen.

Enligt 1 mom. 3 punkten är en förutsättning att byggandet inte leder till att kvaliteten på någons livsmiljö försämras avsevärt på ett sätt som inte är motiverat med beaktande av syftet med placeringstillståndet.

Enligt 1 mom. 4 punkten förutsätts det att markägaren eller någon annan rättsinnehavare inte genom placeringstillståndet åläggs sådana oskäligen begränsningar eller orsakas sådana oskäligen olägenheter som kan undvikas utan att de mål som ställs för placeringstillståndet eller de krav som ställs på det åsidosätts.

Enligt 1 mom. 5 punkten ska byggplatsen till sitt läge vara sådan att den även möjliggör behövliga säkerhetszoner. Denna förutsättning innebär inte att den byggplats som tillståndssökanden besitter också ska omfatta säkerhetszoner. Det räcker att säkerhetszonerna beaktas vid placeringen. I paragrafen hänvisas det till *behövliga* säkerhetszoner eftersom behovet av en säkerhetszon beror på situationen och i stor utsträckning beror på vilken typ av produktionsanläggning som ska placeras. Behovet av en säkerhetszon kan vara mycket annorlunda när man jämför till exempel en fabrik för explosiva varor och en anläggning som tillverkar byggprodukter.

Till den del det är fråga om en produktionsanläggning som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier eller explosiva varor är uppfyllandet av kravet enligt 5 punkten nära förknippat med förutsättningarna för placering enligt 17–19 § i kemikaliesäkerhetslagen. Enligt 17 § i kemikaliesäkerhetslagen ska verksamhetsutövaren vid planeringen av platsen för en produktionsanläggning som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier eller explosiva varor beakta att produktionsanläggningen ska placeras på ett sådant avstånd från bosättningsområden, byggnader och områden som är i allmän användning, skolor, vårdinrättningar, industrianläggningar, upplag, trafikleder samt annan verksamhet utanför anläggningen att explosioner, bränder och kemikalieutsläpp som kan förutses inte medför fara för skador på person, miljön eller egendom i dessa objekt. Enligt 18 § i kemikaliesäkerhetslagen ska verksamhetsutövaren vid planeringen av platsen för en produktionsanläggning som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier eller explosiva varor beakta att produktionsanläggningen ska placeras på ett tillräckligt avstånd från områden som är särskilt viktiga och särskilt känsliga med tanke på naturen, från övriga objekt som är viktiga med tanke på miljöskyddet samt från rekreatiomsområden så att sådana explosioner, bränder och kemikalieutsläpp i produktionsanläggningen som kan förutses inte orsakar fara för miljöskador i dessa objekt. En produktionsanläggning får inte utan särskild, grundad anledning placeras på ett viktigt grundvattenområde eller ett annat grundvattenområde som lämpar sig för vattenförsörjning, om det inte på basis av kemikaliernas egenskaper kan påvisas att dessa inte medför någon fara för grundvattnet. Om en produktionsanläggning där farliga kemikalier eller explosiva varor tillverkas, lagras eller hanteras dock placeras på ett sådant grundvattenområde, ska det genom åtgärder i fråga om konstruktion och driftteknik ses till att verksamheten vid anläggningen inte medför risk för att grundvattnet förorenas. I 19 § i kemikaliesäkerhetslagen föreskrivs det att platsen för en produktionsanläggning väljs så att verksamhet utanför anläggningen och förhållanden i naturen inte medför risk för olyckor i anläggningen.

Säkerhetskraven preciseras i statsrådets förordning om säkerhetskraven vid tillverkning, hantering och upplagring av explosiva varor (1101/2015). Produktionsanläggningens byggnader och funktioner ska placeras på sådant avstånd från objekt som orsakar fara och från objekt som utsätts för fara vid en eventuell explosion att sannolikheten för person-, miljö- och

egendomsskador är så liten som möjligt. Säkerhetszonerna ska vara tillräckliga för att tillräckliga avstånd mellan upplagen ska kunna möjliggöras så att en explosion i ett upplag inte leder till att ett annat upplag exploderar. En tillräckligt stor byggplats och tillräckliga säkerhetszoner möjliggör i det enskilda fallet att man på behörigt sätt kan beakta andra skyddsavstånd vid placeringen av byggnader, till exempel interna skyddsavstånd i tillverkningsanläggningar och hanteringsanläggningar, skyddsavstånd mellan upplag och utomstående objekt, eventuella olyckssituationer och eventuella risker för kaststycken och splitter från produkterna.

Vid placeringen ska det ses till att det blir möjligt att placera produktionsanläggningen tillräckligt långt från fastighetens gräns. I olika författningar finns minimikrav i fråga om avstånd, vilka beroende på fallet ska tas i beaktande. Till exempel föreskrivs i 24 § i statsrådets förordning om säkerhetskraven för flytgasanläggningar (858/2012) om upplagring av flytgasflaskor och flytgaskärl utomhus. Också 29 § i miljöministeriets förordning om byggnaders brandsäkerhet (848/2017) innehåller ett krav på avståndet mellan byggnader. Dessutom ska man från fall till fall ta i beaktande ett skyddsområde enligt 44 § i lagen om trafiksystem och landsvägar och ett frisiktsområde enligt 45 § i den lagen, ett skyddsområde enligt 37 § i banlagen och ett frisiktsområde enligt 38 § i den lagen samt behovet av ett flyghindertillstånd enligt 158 § i luftfartslagen.

Utöver att funktioner och objekt som är centrala för samhällenas verksamhet beaktas vid beredningen av placeringstillståndet har byggplatsens storlek och säkerhetszonernas tillräcklighet också samband med beaktandet av faran för miljöskador vid placering i närheten av naturobjekt och rekreationsområden.

Enligt *1 mom. 6 punkten* är en förutsättning att det inte finns risk för översvämning, ras eller jordskred på byggplatsen.

Enligt *1 mom. 7 punkten* är en förutsättning att det vid planeringen har beaktats att produktionsanläggningen passar in i den byggda miljön och landskapet. Byggandet ska vara lämpligt med tanke på landskapet och det får till exempel inte försvåra bevarandet av särskilda kulturmiljövärden.

Enligt *1 mom. 8 punkten* är en förutsättning att det till byggplatsen finns användbara infartsvägar från minst två riktningar eller att det är möjligt att ordna sådana. Utgångspunkten är att det ska finnas vägförbindelse i minst två riktningar både med tanke på räddningsverksamheten och med tanke på beredskapen för olyckor. Till exempel enligt 13 § 4 mom. i statsrådets förordning om säkerhetskraven för flytgasanläggningar (858/2012) ska brand- och räddningspersonalen ha tillträde till användningsanläggningens område, olycksfarliga objekt och släckvattentäkter från minst två olika håll.

I *1 mom. 9 punkten* föreskrivs det om skötandet av vattentillgången, avloppsvattnet och dagvattnet. Enligt propositionen förutsätts det att vattentillgången, avloppsvattnet och dagvattnet kan skötas utan olägenheter för miljön.

Enligt *1 mom. 10 punkten* förutsätts det att ordnandet av vägar, vattentillgång eller avlopp inte orsakar kommunen särskilda kostnader. Särskilda kostnader får inte heller orsakas staten.

Enligt *1 mom. 11 punkten* är en förutsättning att byggandet inte medför oskäligen olägenheter för grannarna och inte mer än i ringa omfattning försvårar bebyggandet av grannfastigheterna. Det är fråga om prövning från fall till fall. På motsvarande sätt som vad som föreskrivs i 17 § i lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920) ska det vid prövningen av ett

placeringstillstånd beaktas att placeringen av produktionsanläggningen inte orsakar grannarna oskäligt besvär av ämnen som är skadliga för miljön, sot, smuts, damm, lukt, fukt, buller, skakning, strålning, ljus, värme eller annan motsvarande påverkan. Vid bedömning av hur oskäligt besväret är ska beaktas de lokala förhållandena, hur vanligt besväret är i övrigt, hur kraftigt och varaktigt besväret är, den tidpunkt då besväret uppstod samt andra motsvarande omständigheter.

Avsikten är att de produktionsanläggningar som är föremål för detta placeringstillstånd i praktiken ska placeras utanför det planlagda området, det vill säga i mer avlägsna områden där det i regel knappt finns några grannar. I undantagsfall kan det dock finnas grannar, och då är en förutsättning för placeringstillstånd dessutom att placeringen av produktionsanläggningen inte mer än i ringa omfattning försvårar bebyggandet av grannfastigheterna. Om användningen av en grannfastighet för byggande helt förhindras på grund av placeringen, är det fråga om betydande inverkan och placeringen lämpar sig inte för produktionsanläggningen i fråga.

Enligt *1 mom. 12 punkten* är en förutsättning att byggandet är lämpligt med tanke på skapande av samhällstekniska nät och trafikleder samt trafiksäkerheten. Viktiga aspekter med tanke på trafiksäkerheten är tillgodoseendet av fotgängarnas och cyklisternas behov och anslutningen av enskilda vägar och tomtanslutningar till landsvägsnätet.

Syftet med *1 mom. 13 punkten* är att säkerställa att de aspekter som betonas i artikel 13 i Seveso III-direktivet utgör en del av förutsättningarna för placering. Enligt den bestämmelsen ska placeringen av produktionsanläggningar som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier eller explosiva varor och som omfattas av tillämpningsområdet för Seveso III-direktivet vara lämplig på så sätt att produktionsanläggningen placeras på ett sådant avstånd från bostadsområden, byggnader och områden som är i allmänt bruk, rekreationsområden, områden som är särskilt känsliga med tanke på naturen samt i möjligaste mån från landsvägs- och järnvägsnätets huvudleder som motsvarar den säkerhetszon som hanteringen av kemikalierna eller de explosiva varorna förutsätter.

63 b §. *Hörande och information om ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret.* Till bygglagen fogas en ny paragraf där det föreskrivs om hörande och information om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Enligt *1 mom.* i paragrafen ska kommunen tillkännage att en ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret har anhängiggjorts och höra grannarna och dem vars boende, arbete eller övriga förhållanden kan påverkas betydligt av byggprojektet. Sökanden kan om denne så önskar lämna in en utredning om hörande av grannarna. Myndigheten ska då bedöma utredningens tillförlitlighet med iakttagande av förvaltningslagen.

I Seveso III-direktivet betonas vikten av att den berörda allmänheten i god tid och med tillräcklig information kan yttra sig om en produktionsanläggning som omfattas av direktivet. Därför ska kommunen enligt *2 mom.* dessutom ge kommunmedlemmar och den berörda allmänheten tillfälle att framföra sina åsikter om en ansökan som gäller placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. *Allmänheten* och *den berörda allmänheten* definieras i 6 § 22 och 23 punkten i kemikaliesäkerhetslagen. Kommunen ska ge kommunmedlemmar och intressenter tillfälle att framföra sina åsikter oberoende av om lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning tillämpas på projektet eller inte.

Det är viktigt att kommunen själv på det sätt som avses i Seveso III-direktivet aktivt bidrar till att skapa en lyckad möjlighet att yttra sig bland annat så att behövliga handlingar finns tillgängliga för allmänheten. Det är dock också viktigt att beakta att kommunen när den fullgör

sin skyldighet att höra och informera inte får dela ut sekretessbelagd information om byggandet av och verksamheten vid produktionsanläggningen. I detta fall är betydelsefulla objekt till exempel produktionsanläggningar som hänför sig till beredskap för försvarsberedskap. Delande av information är förbjudet till den del som det är nödvändigt för att säkerställa att försvarets intressen inte skadas eller äventyras.

I 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) föreskrivs det att om inte något annat föreskrivs särskilt, är följande myndighetshandlingar sekretessbelagda: handlingar som gäller militär underrättelseverksamhet, försvarsmaktens utrustning, sammansättning, förläggning eller användning, handlingar som gäller det övriga militära försvaret eller uppfinningar, konstruktioner, anordningar eller system som tjänar försvaret eller handlingar som gäller objekt som annars är av betydelse för försvaret eller som gäller försvarsberedskapen, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling inte skadar eller äventyrar försvarets intressen. Sekretess kan också vara motiverad i situationer där de förutsättningar för handlingssekretess som anges i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet (588/2004) uppfylls. Detta har ett centralt samband med att en medlemsstat med stöd av artikel 346.1 a i EUF-fördraget inte är skyldig att lämna sådan information vars avslöjande den anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen. Av försvarsskäl kan man alltså vid behov avvika från skyldigheterna enligt Seveso III-direktivet också med stöd av artikel 346.1 a i EUF-fördraget, även om det är fråga om en produktionsanläggning i civil verksamhet.

Skyldigheten enligt 3 mom. för sökanden att på byggplatsen tillkännage att en tillståndsansökan är anhängig gäller också placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Med sökanden avses den som ansöker om placeringstillstånd enligt 43 c § i lagen, det vill säga i praktiken den som påbörjar ett byggprojekt, eftersom placeringstillstånd kan användas på begäran av den som påbörjar ett byggprojekt.

I 4 mom. föreskrivs det att närmare bestämmelser om hörande och lämnande av information får utfärdas genom förordning av statsrådet på samma sätt som i fråga om andra tillståndformer.

67 a §. *Utlåtande om ansökan om placeringstillstånd för omställning till ren energi eller placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret.* Till paragrafen fogas ett 2 mom. där det föreskrivs om begäran om utlåtande om en ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig för försvaret. Enligt 2 mom. i paragrafen ska kommunen begära utlåtande om en ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret av försvarsministeriet, landskapsförbundet, välfärdsområdets räddningsmyndighet samt av de statliga myndigheter vars verksamhetsområde tillståndsansökan i avsevärd mån gäller.

Enligt 2 mom. ska utlåtande begäras av försvarsministeriet. I ett utlåtande enligt denna paragraf är det fråga om ett utlåtande av annan karaktär som i enlighet med 43 c § fogas till ansökan om placeringstillstånd. I detta avseende gäller utlåtandet närmast uppfyllandet av förutsättningarna för placering eller vid behov försvaraspekterna i anslutning till projektet, såsom en hotbedömning som hänför sig till anläggningens läge samt möjligheten att trygga kontinuiteten i produktionen också under kris- och krigstid.

Enligt förslaget ska utlåtande dessutom begäras av välfärdsområdets räddningsmyndighet. Det huvudsakliga syftet med utlåtandeförfarandet är att garantera räddningsverksamhetens verksamhetsförutsättningar. Utlåtandet ska således i första hand gälla omständigheter som hänför sig till hanteringen av olyckssituationer och agerande vid olyckor. Omständigheterna kan beroende på situationen hänföra sig till bland annat aktionsberedskapen, tillgängligheten,

räddningsvägarna, skyltarna, brandsäkerhetstekniken och motsvarande omständigheter. I utlåtandet är det alltså inte fråga om väsentliga tekniska krav på byggandet, det vill säga till exempel hurdan brandlarmanläggning eller rökventilation som byggnaden ska ha.

Dessutom ska kommunen begära utlåtande också av andra statliga myndigheter vars verksamhetsområde tillståndsansökan i avsevärd mån gäller. Begäran om utlåtande kan från fall till fall i avsevärd mån gälla till exempel Säkerhets- och kemikalieverket, eftersom omfattande industriell hantering och upplagring av en farlig kemikalie enligt 23 § i kemikaliesäkerhetslagen endast får utövas med Säkerhets- och kemikalieverkets tillstånd. I fråga om Säkerhets- och kemikalieverkets utlåtande bör det dock beaktas att ett utlåtande som ges med stöd av denna paragraf inte innebär att en produktionsanläggning som inrättas på byggsplatsen direkt får kemikaliesäkerhetstillstånd. Förutsättningarna för placering med tanke på kemikaliesäkerhetslagen kan inte förutses och kemikaliesäkerhetstillståndet kan inte godkännas på förhand. Säkerhets- och kemikalieverkets bedömning kan gälla till exempel vilken av två alternativa byggsplatser som lämpar sig bättre för produktionsanläggningen, om flera alternativ har föreslagits. Dessutom kan till exempel ett utlåtande av Tillstånds- och tillsynsverket i förekommande fall vara motiverat, eftersom verket bland annat ansvarar för tillsynen över efterlevnaden av naturvårdslagen.

68 a §. *Tidsfrist för behandling av ansökan om bygglov och påföljder vid försummelse av tidsfristen.* Till paragrafen fogas en hänvisning också till det placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret som avses i 43 c § i lagen, och till följd av detta tillämpas i princip samma bestämmelser om tidsfristen för behandlingen av ansökan och påföljderna för försummelse av tidsfristen som när det gäller placeringstillstånd för omställning till ren energi. Enligt *1 mom.* i paragrafen ska byggnadstillsynsmyndigheten avgöra en ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret inom sex månader från det att tillståndsansökan inklusive bilagor har anhängiggjorts vid byggnadstillsynen och bilagorna möjliggör en behandling av ansökan. Tidsfristen på sex månader för behandlingen av placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret innebär i praktiken prioritering: kommunen ska behandla en ansökan som gäller en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret skyndsamt.

Avsikten är att också i fråga om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret iakttas samma utgångspunkter som har framförts i fråga om placeringstillstånd för omställning till ren energi i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av bygglagen och till vissa lagar som har samband med den (RP 101/2024 rd). Såsom har konstaterats i den propositionen omfattar behandlingen vid byggnadstillsynen alla de åtgärder för beredningen av ansökan där byggnadstillsynen är ägare till processen. Om behandlingen av tillståndet är förknippad med processer som är fristående från den egentliga tillståndsprocessen, såsom ett pågående MKB-förfarande eller en process som hänför sig till natur- eller byggnadsskydd eller någon annan process som följer av krav i speciallagar, beaktas processerna vid behov när tidsfristen räknas. Tidsfristen omfattar alla utlåtanden som beslutsfattaren skaffar till stöd för sitt eget beslutsfattande som exempelvis stadens interna utlåtanden och välfärdsområdets räddningsmyndighets utlåtanden. I fråga om dessa är byggnadstillsynen i egenskap av processens ägare skyldig att påskynda utlåtandena, i synnerhet om de är obligatoriska för behandlingen av tillståndet. På motsvarande sätt som vad som framförts i den ovannämnda propositionen är eventuell behandling vid interna organ eller organens behandlingstider inte en grund för att förlänga tidsfristen, när det är fråga om behandling av placeringstillstånd för en produktionsanläggningar som är viktig med tanke på försvaret. I stora städer har de som fattar tillståndsbeslut eller föredragandena i allmänhet tillräcklig kompetens för att självständigt behandla tillståndsansökningar.

Enligt 61 § i bygglagen ska till ansökan om bygglov beroende på byggnadsobjektet och dess omfattning fogas bilagor enligt paragrafen. Av tillståndsansökan och de inlämnade bilagorna framgår i regel de uppgifter som behövs för tillståndsbehandlingen. Antalet bilagor som krävs per byggnadsobjekt är rätt konstant. Tidsfristen börjar löpa när alla obligatoriska bilagor har lämnats in till byggnadstillsynen. I oklara situationer är det motiverat att sökanden konstaterar när de nödvändiga bilagorna har lämnats in och tidsfristen börjar löpa. Byggnadstillsynen ska likaså utan dröjsmål meddela om någon nödvändig bilaga saknas.

Byggnadstillsynen kan av grundad anledning kräva att ansökan eller bilagorna till den kompletteras. Byggnadstillsynen kan dessutom av grundad anledning genom stickprov begära kompletteringar av de inlämnade handlingarna eller av särskilda skäl också begära kompletterande bilagor. Dessa begäranden avbryter dock inte tidsfristen, om de inte är väsentliga med tanke på den fortsatta behandlingen av tillståndsansökan.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska kommunen för dröjsmål med behandlingen av tillståndsansökan på eget initiativ återbetala 20 procent av bygglovsavgiften för varje månad som dröjsmålet varar, om inte dröjsmålet har orsakats av sökanden. Tillståndsavgiften bestäms i allmänhet enligt en taxa i samband med beslutet om bygglov. Kommunen ska återbetala avgiften på eget initiativ, om inte dröjsmålet har orsakats av sökanden. Kommunen kan också beakta den återbetalning av avgift som dröjsmålet orsakat genom att sänka tillståndsavgiften i samband med faktureringen. Byggnadstillsynen har bevisbördan för att dröjsmålet har berott på sökanden.

Ofta begär sökanden själv att ansökan avbryts. Någon annan orsak som beror på sökanden ska vara så väsentlig att byggnadstillsynen inte till någon del har kunnat fortsätta behandlingen av tillståndsansökan.

Tidsfristen för behandlingen kan påverkas av Europeiska kommissionens initiativ som nu är under förhandling, COM (2025) 821 final. Initiativet hänför sig uttryckligen till försnabbande av tillståndsförfarandena för projekt som gäller försvarsberedskapen. I artikel 5 i utkastet till förordning finns bestämmelser om tillståndsförfarandets längd.

75 a §. *Bedömning av konsekvenserna av placeringstillstånd för omställning till ren energi och placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret.* Till paragrafen fogas en hänvisning också till det placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret som avses i 43 c § i lagen, och till följd av detta tillämpas samma bestämmelser om bedömning av konsekvenserna som när det gäller placeringstillstånd för omställning till ren energi. I 75 a § i bygglagen föreslås bestämmelser om skyldigheten för den som påbörjar ett byggprojekt i samband med placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret att på motsvarande sätt som vid planläggning utreda vilka betydande direkta och indirekta konsekvenser genomförandet av planen har för människors levnadsförhållanden och livsmiljö, marken och berggrunden, vattnet, luften och klimatet, växt- och djurarter, naturens mångfald och naturresurserna, region- och samhällsstrukturen, samhälls- och energiekonomin och trafiken, stadsbilden, landskapet, kulturarvet och den byggda miljön samt utvecklingen av en fungerande konkurrens inom näringslivet. Konsekvensbedömningen ska vara lika heltäckande som i samband med planläggningen. Omfattningen av konsekvensbedömningen beror på omfattningen av det projekt som utreds. Ju större projektet är, desto mer omfattande konsekvensbedömningar krävs det. Om det är fråga om ett projekt som avses i 3 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, bedöms projektets miljökonsekvenser med iakttagande av 75 § i denna lag.

179 b §. *Besvärsmätt i fråga om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret.* Till bygglagen fogas en ny paragraf där det föreskrivs om besvärsmätt i fråga om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Utgångspunkten för besvärsmätten är besvärsmätt enligt tillstånd, inte enligt plan. I de föreslagna bestämmelserna om besvärsmätt tas kraven i Seveso III-direktivet i beaktande. Besvärsmätt har inte bara grannarna utan också andra vars användning av fastigheten beslutet i väsentlig mån kan påverka samt alla dem vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet. Besvärsmätt har också kommunen och en grannkommun vars markanvändningsplanering påverkas av beslutet. Även Tillstånds- och tillsynsverket och andra myndigheter har besvärsmätt i ärenden som hör till deras verksamhetsområde.

Enligt Seveso III-direktivet ska den berörda allmänheten ha besvärsmätt. Detta omfattar i enlighet med definitionerna i 6 § 22 och 23 punkten i kemikaliesäkerhetslagen den allmänhet som påverkas eller sannolikt påverkas av en olycka vid en produktionsanläggning och den allmänhet vars intressen ett beslut i en fråga gäller samt de registrerade föreningar eller stiftelser vars syfte är att främja naturvård, miljöskydd, eller hälsoskydd i det område som beslutet avser. Allmänheten omfattar fysiska personer, grupper av fysiska personer, juridiska personer samt sammanslutningar. Parterna kan inte specificeras på förhand, men en eventuell olycka påverkar eller påverkar sannolikt till exempel ägare av fastigheter i produktionsanläggningens närområde och de invånare som berörs av risken för storolycka vid produktionsanläggningen.

186 a §. *Påbörjande av byggande av en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret utan ett lagakraftvunnet undantagslov.*

Möjligheten enligt bygglagen att påbörja byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd utan att vänta på att ett tillstånd ska vinna laga kraft har varit en metod som allmänt använts för att påskynda byggande. I 186 § i bygglagen föreskrivs det således att bygglov kan beviljas på grundval av ett undantagslov som inte vunnit laga kraft. I bygglovet ska det dock då enligt lagen anges att byggandet inte får inledas innan undantagslovet har vunnit laga kraft. Avsikten är att till denna huvudregel i enlighet med förslaget foga ett undantag till den del det är fråga om en i 43 c § 1 mom. 1 eller 2 punkten avsedd produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret eller som förutsätts för försvarets beredskap. Undantagsförfarandet gäller alltså endast en mycket begränsad grupp byggprojekt som sällan kommer att byggas i Finland. Målet är att i försvarshänsyn sträva efter beredskap så att förfarandet enligt bygglagen är så smidigt som möjligt i fråga om i propositionen avsedda produktionsanläggningar när situationen kräver det. Rätt enligt denna paragraf att utföra ett byggnadsarbete eller någon annan åtgärd helt eller delvis kan beviljas oberoende av om produktionsanläggningen har beviljats ett i 43 c § avsett placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret eller inte. Beslutet kan fattas av grundad anledning, till exempel i fråga om de produktionsanläggningar som avses i denna paragraf framhävs deras kritiska betydelse för försvaret och försvarets beredskap.

I det föreslagna 1 mom. föreskrivs det att om bygglov i enlighet med 186 § beviljas på grundval av ett undantagslov som inte har vunnit laga kraft för en i 43 c § 1 mom. 1 eller 2 punkten avsedd produktionsanläggning, får kommunens byggnadstillsynsmyndighet av grundad anledning i samband med beslutet om bygglov med avvikelse från 186 § bevilja rätt att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd helt eller delvis innan beslutet om undantagslov har vunnit laga kraft, under förutsättning att verkställigheten av beslutet inte gör ändringssökandet onödigt.

Möjligheten till undantag gäller för det första de produktionsanläggningar som avses i 43 c § 1 mom. 1 punkten. Med en produktionsanläggning som nämns i denna punkt avses uttryckligen

en produktionsanläggning som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier och explosiva varor och som är viktig med tanke på försvaret. Närmare bestämmelser om vad som avses med *farliga kemikalier, explosiva varor och produktionsanläggningar* finns i 6 § i kemikaliesäkerhetslagen. Enligt förslaget fogas till kemikaliesäkerhetslagen dessutom en definition av en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret: med *produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret* avses en produktionsanläggning som inte är en produktionsanläggning i Försvarsmaktens besittning och som försvarsministeriet har ansett ha en väsentlig betydelse för försvaret. Produktionsanläggningar som inte är i Försvarsmaktens besittning är produktionsanläggningar i civil verksamhet. Det förfarande som föreslås i denna proposition kan således endast tillämpas på produktionsanläggningar i civil verksamhet, till exempel på produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret och som är Försvarsmaktens partner. Den avgränsning som föreslås ovan grundar sig på 1 § i bygglagen, enligt vilken bestämmelserna om tillstånd för byggande inte tillämpas på Försvarsmaktens byggnads- eller byggobjekt som har direkt samband med försvarsändamål och som räknas till statens fastighetsförmögenhet eller som annars är avsedda för statens bruk. En produktionsanläggning i civil verksamhet som är viktig med tanke på försvaret kan från fall till fall vara till exempel en produktionsanläggning som bedriver produktion av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel och vars verksamhet stöder försvaret eller annars behövs för att skydda väsentliga säkerhetsintressen. Syftet är att göra byggandet av civilägda produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret smidigare, eftersom deras kritiska betydelse för försvaret och försvarets beredskap är förhöjd.

Möjligheten till undantag gäller för det andra de produktionsanläggningar som avses i 43 c § 1 mom. 2 punkten. Målet är att på förhand förbereda sig så att möjligheten till undantag enligt denna paragraf i fråga om påbörjande av byggande utsträcks också till en sådan produktionsanläggning som förutsätts för försvarets beredskapsändamål och som enligt försvarsministeriets utlåtande har väsentlig betydelse för försvaret. Det är mycket möjligt att det uppstår ett behov av att bygga någon annan typ av produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret än en fabrik för kemikalier eller explosiva varor. I utlåtandena lyftes som exempel fram en situation där det om sjötrafiken i Östersjön störs till exempel på grund av allvarlig hybridpåverkan eller terrordåd som riktats mot en produktionsanläggning uppstår en situation där nödvändigt beredskapsbyggande försvåras på grund av dålig tillgång på byggprodukter. Fallen kan vara mycket olika, men det kan till exempel vara fråga om placeringen av en fabrik som tillverkar byggprodukter som behövs för befästningsarbeten, en anläggning som hänför sig till hanteringen av obemannade luftfartyg eller ett projekt som hänför sig till gränssäkerheten. Produktionsanläggningarna ska också omfatta anläggningar som hänför sig till hantering och upplagring. Motiveringen anges närmare i specialmotiveringen till 43 c § i lagen.

I 1 mom. föreskrivs det således att fullföljdsdomstolen med anledning av besvär kan upphäva den rätt att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd som beviljats i bygglovet helt eller delvis innan beslutet om undantagslov har vunnit laga kraft eller ändra det eller även i övrigt förbjuda verkställigheten av tillståndsbeslutet. Fullföljdsdomstolens behörighet är inte beroende av om kravet på rätt att påbörja arbeten betraktas som ett besvärssärende eller som en fråga om förbud mot eller avbrytande av verkställigheten som hänför sig till huvudsaken. I 1 mom. föreskrivs det således att över ett beslut av förvaltningsdomstolen i ett ärende som avses här får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med att besvär anföras över avgörandet i huvudsaken.

För att verkställigheten av beslutet inte ska göra ändringssökandet onödigt ska den som ansöker om tillstånd enligt det föreslagna 2 mom. ställa godtagbar säkerhet för restaurering av byggplatsen samt ersättande av övriga olägenheter, skador och kostnader som upphävandet av

beslutet eller en ändring av tillståndet kan förorsaka. Storleken på säkerheten kan öka stegvis enligt byggetapperna för det fall att besvärprocessen tar lång tid och den som påbörjar byggprojektet vill ha rätt att färdigställa byggnaden helt. Då behöver säkerhet inte ställas annat än i enlighet med byggetappen. Säkerheten ska fastställas så stor att byggplatsen vid behov kan restaureras med den, om tillståndsbeslutet upphävs eller ändras. När säkerhetens storlek övervägs ska risken för att beslutet upphävs tas i beaktande, och säkerhetens storlek ska omfatta restaurering inklusive rivning och hantering av det avfall som uppkommer vid rivning. Med sökanden avses i huvudsak den som påbörjar ett byggprojekt. Skyldigheten att ställa säkerhet avses inte gälla staten, kommuner eller samkommuner.

Enligt 2 mom. ska kommunens byggnadstillsynsmyndighet i samband med tillståndsansökan begära utlåtande av försvarsministeriet. Med hjälp av utlåtandet visas det att en civilägd produktionsanläggning kan anses vara av väsentlig betydelse med tanke på försvaret på det sätt som förutsätts i 43 c § 1 mom. 1 och 2 punkten i bygglagen. I specialmotiveringen till 43 c § redogörs närmare för lämnande av utlåtande och vad som avses med att en produktionsanläggning är av väsentlig betydelse med tanke på försvaret eller försvarets beredskap.

Enligt 3 mom. i paragrafen kan rätt att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd under de förutsättningar som anges ovan beviljas också på separat ansökan som görs under besvärstidens gång eller inom 30 dagar efter besvärstidens utgång. Beslutet ska fattas utan onödigt dröjsmål. Förutsättningarna ska uppfyllas. För det första är det möjligt att fatta beslutet av grundad anledning. För det andra får verkställigheten av beslutet inte göra ändringssökandet onödigt. Detta innebär i första hand att den som ansöker om tillstånd, det vill säga den som påbörjar ett byggprojekt, ska ha ställt godtagbar säkerhet. Dessutom ska utlåtande begäras av försvarsministeriet också i dessa situationer. Enligt 3 mom. tillämpas på meddelande av beslut vad som i 70 § i bygglagen föreskrivs om kungörelseförfarande. Förvaltningsdomstolen och de som sökt ändring ska omedelbart underrättas om att rätt att påbörja byggnadsarbeten beviljats. Den som anfört besvär över ett beslut i huvudsaken får hos förvaltningsdomstolen yrka på upphävande eller ändring av ett avgörande som avses i detta moment utan att särskilt anföra besvär över det. I fråga om sökandet av ändring gäller i övrigt vad som föreskrivs i 1 mom.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

I 33 § i statsrådets förordning om övervakning av hanteringen och upplagringen av farliga kemikalier (685/2015) finns bestämmelser om innehållet i och tidpunkten för anmälan om liten industriell hantering och upplagring. Till bilagorna till anmälan fogas uppgifter om de nya handlingar som föreslås i anslutning till behandlingen av anmälningar om produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret. Sådana nya handlingar är försvarsministeriets utlåtande som avses i den föreslagna 25 b § och placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret enligt 43 c § i bygglagen.

Enligt 48 § i räddningslagen (379/2011) ska räddningsverket för en eventuell olycka göra upp en extern räddningsplan i samarbete med den berörda verksamhetsidkaren för områden där det finns en produktionsanläggning för vilken verksamhetsidkaren ska utarbeta en säkerhetsrapport enligt 30 § 1 mom. eller 62 § 1 mom. i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor. Bestämmelserna i 8 § i inrikesministeriets förordning om externa räddningsplaner (1286/2019) ska ändras så att undantagen från lämnande av information utöver de externa räddningsplanerna för sådana produktionsanläggningar vid försvarsförvaltningen som ska ges särskilt skydd med tanke på landets försvar också gäller de föreslagna produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret.

9 Ikraftträdande

Lagförslagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits av riksdagen.

Det i 43 c, 46 b, 63 b, 67 a, 68 a, 75 a och 179 b § i den föreslagna ändringen av bygglagen avsedda placeringstillståndet för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret samt möjligheten att bevilja rätt att påbörja byggande utan ett lagakraftvunnet undantagslov enligt 186 a § i lagen tillämpas på en sådan produktionsanläggning för vilken ansökan om bygglov är anhängig vid byggnadstillsynsmyndigheten vid ikraftträdandet av denna lag eller blir anhängig efter lagens ikraftträdande.

10 Verkställighet och uppföljning

Förslaget kräver inga särskilda genomförandeåtgärder när det gäller ändringarna i kemikaliesäkerhetslagen och bygglagen. Säkerhets- och kemikalieverkets eller räddningsmyndighetens behandling av tillstånd och anmälningar sker på samma sätt som tidigare med undantag av behandling av försvarsministeriets utlåtande när en tillståndsansökan eller anmälan som gäller en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret behandlas. Vid placeringen av en produktionsanläggning beaktas dessutom placeringstillståndet för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret.

Arbets- och näringsministeriet, miljöministeriet och försvarsministeriet följer upp hur väl lagändringarna fungerar.

11 Förhållande till andra propositioner

11.1 Samband med andra propositioner

Propositionen är inte beroende av andra propositioner.

11.2 Förhållande till budgetpropositionen

I propositionen föreslås inga nya resurser som inverkar på statsbudgeten.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De centrala grundläggande rättigheterna i anslutning till de föreslagna bestämmelserna är ansvar för miljön enligt 20 § i grundlagen och rättsskydd enligt 21 § i grundlagen.

Enligt 20 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön. Bestämmelsen har ett nära samband med grundlagens 2 § 2 mom., enligt vilket det till demokratin hör att den enskilde har rätt att ta del i och påverka samhällets och livsmiljöns utveckling (GrUU 15/2004 rd, s. 3/I). Grundlagens 20 § 2 mom. har ansetts innebära ett i grundlag givet uppdrag att utveckla miljölagstiftningen så att människor får en större möjlighet att påverka beslut som gäller den egna livsmiljön (GrUU 38/1998 rd, s. 2/I). Också rätten att söka ändring kan anses vara en del av den rätt till inflytande som tryggas i grundlagens 20 § 2 mom. (GrUU 29/2017 rd, s. 4). Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten

att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning ska enligt 21 § 2 mom. i grundlagen tryggas genom lag. Bestämmelserna i 21 § i grundlagen hindrar inte att man genom lag föreskriver om mindre undantag från de rättigheter som tryggas i paragrafen, under förutsättning att undantagen inte ändrar de aktuella rättssäkerhetsgarantiernas ställning som huvudregel och inte i enskilda fall äventyrar individens rättsskydd (GrUU 16/2019 rd, s. 3, GrUU 68/2014 rd, s. 3/I).

I förfarandet med placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret och i tillståndsförfarandet för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret ges parterna och den berörda allmänheten i bred bemärkelse möjlighet att framföra sina åsikter samt rätt att söka ändring. I förfarandet säkerställs således på det sätt som förutsätts i 20 § i grundlagen möjligheten för var och en att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön samt rätten att söka ändring.

I 121 § i grundlagen föreskrivs det om kommunal och annan regional självstyrelse. Finland är enligt paragrafen indelat i kommuner, vilkas förvaltning ska grunda sig på självstyrelse för kommunens invånare. Bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning och om uppgifter som åläggs kommunerna utfärdas genom lag. Planeringen av områdesanvändningen är en central del av den kommunala självstyrelsen och kommuninvånarnas självstyrelse. Kommunerna har en stark roll i ärenden som gäller områdesanvändningen. Kommunen beslutar inom sitt område förutom om planläggning också om placeringen av byggandet genom tillståndsförfaranden och undantagsförfaranden som gäller byggande. Kommunen svarar för det förfarande med placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret som enligt förslaget ska fogas till bygglagen och bland annat för att de förutsättningar för områdesanvändning som ingår i detta tillståndsförfarande uppfylls. Grundlagsutskottet har konstaterat att det centrala innehållet i 121 § 1 mom. i grundlagen innebär att det inte genom vanliga lagar går att göra sådana ingrepp i självstyrelsens mest centrala särdrag att den urholkas i sak (GrUU 20/2013 rd, s. 6/II, GrUU 26/2017 rd). Det föreslagna förfarandet med placeringstillstånd begränsar i någon mån kommunernas möjligheter att fatta beslut om områdesanvändningen genom planläggning och försvagar till vissa delar möjligheten till systematisk utveckling av områdesanvändningen, eftersom placeringstillstånd ska tillämpas på begäran av den som ansöker om tillstånd. Å andra sidan är placeringstillståndet avsett för en mycket begränsad grupp byggnader i fråga om vilka avsikten är att på förhand säkerställa att det vid behov är så smidigt som möjligt att göra produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret smidigare och att bygga dem. Eftersom avsikten är att förfarandet med placeringstillstånd ska tillämpas på en begränsad grupp produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret och planläggning fortsättningsvis är huvudregeln, kan begränsningen till sin karaktär anses vara sådan att de bestämmelser som föreslås i bygglagen uppfyller kraven enligt 121 § i grundlagen.

Grunden för de föreslagna begränsningarna är att trygga försvarets verksamhetsförutsättningar. Grundlagsutskottet har i sin tidigare praxis ansett att försvaret och de mål som hänför sig till upprätthållandet av den nationella säkerheten i sig är godtagbara skäl för att begränsa de grundläggande fri- och rättigheterna (t.ex. GrUU 51/2006 rd, s. 6, GrUU 57/2018 rd, s. 2) och begränsa de rättigheter som tryggas i 20 och 21 § i grundlagen (GrUU 29/2020 rd, s. 2).

Syftet med de ändringar som föreslås i kemikaliesäkerhetslagen och bygglagen är att i lagarna beakta de produktionsanläggningar som tillverkar, hanterar och lagrar farliga kemikalier och explosiva varor och som är viktiga med tanke på försvaret när det gäller placeringen av dem, tillstånds- och anmälningsförfarandet samt informationsskyldigheten. I ändringarna föreslås inga avvikelser från säkerhetskraven för produktionsanläggningar enligt kemikaliesäkerhetslagen, och vid placeringen av en produktionsanläggning ska verksamhetens

konsekvenser för utomstående verksamhet samt begränsningen av konsekvenserna för människors hälsa och miljön också i fortsättningen tas i beaktande. Trots att det i propositionen föreslås att allmänhetens tillgång till information enligt kemikaliesäkerhetslagen ska begränsas och att det i bygglagen föreslås bestämmelser om en rätt att påbörja byggnadsarbeten på grundval av ett undantagslov som ännu inte har vunnit laga kraft, vilket påverkar rätten att söka ändring, är de föreslagna begränsningarna så ringa, noggrant avgränsade, exakta och proportionella som möjligt. Begränsningarna görs med hänsyn till allmänintresset och den nationella säkerheten och de har ett direkt samband med försvarets intressen.

Begränsningar som gäller rätten att få information ingår i 31 och 32 § i förslaget till ändring av kemikaliesäkerhetslagen. I samband med verksamheten vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret är det möjligt att sekretessbelagd information lämnas eller utarbetas. Informationen kan gälla till exempel de råvaror som används i verksamheten vid produktionsanläggningen och mängderna av dem eller anläggningens skyddsarrangemang. Det väsentliga är att bedöma om information som hamnar i utomståendes händer kan orsaka skada eller äventyra försvarets intressen. I de ovannämnda bestämmelserna har begränsningsgrunden kopplats till uppfyllandet av förutsättningarna för sekretessbelagda uppgifter enligt 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller för handlingssekretess enligt lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet. Begränsningarna ska också bedömas med tanke på nödvändigheten och proportionaliteten. Syftet med skyddet av informationen är att undvika att obehöriga får tillgång till den, eftersom detta kan möjliggöra skadliga påverkansförsök som riktar sig mot en anläggning som är viktig med tanke på försvaret. Informationens offentlighet kan enligt förslaget begränsas endast när det finns en godtagbar grund för det. Information om byggandet av en produktionsanläggning är i huvudsak offentlig.

I 186 a § i förslaget till lag om ändring av bygglagen ingår en bestämmelse som inte direkt ingriper i rätten att söka ändring i domstol enligt 21 § i grundlagen, men som i praktiken ändå inverkar på tillgodoseendet av rättssäkerheten. Enligt propositionen ska kommunen i samband med beslutet om bygglov ha möjlighet att bevilja rätt att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd helt eller delvis innan det beslut om undantagslov på grundval av vilket bygglov har beviljats har vunnit laga kraft, när det är fråga om en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret eller av väsentlig betydelse med tanke på försvarets beredskap. Det förutsätts dock att verkställigheten av beslutet inte gör ändringssökandet onödigt. Den som ansöker om tillstånd ska ställa godtagbar säkerhet för restaurering av byggplatsen samt ersättande av övriga olägenheter, skador och kostnader som upphävandet av beslutet eller en ändring av tillståndet kan förorsaka. En tillräcklig säkerhet säkerställer att parternas ändringssökande inte blir onödigt i praktiken, varvid inte heller deras rättsskydd äventyras. Det är fråga om en mycket begränsad grupp produktionsanläggningar som är kritiska med tanke på försvaret och som enligt propositionen ska omfattas av möjligheten till undantag i fråga om påbörjande av byggandet.

Den begränsning som gäller rättssäkerheten hänför sig till behovet att skapa en viss produktionsförmåga som är viktig med tanke på försvaret inom en snabb tidsram till exempel när den säkerhetspolitiska miljön försämras. Då kan det uppstå en situation där en viss produktionsförmåga behövs till stöd för försvaret så snabbt som möjligt. Den besvärmöjlighet som ingår i bygglovsförfarandet och den nuvarande bestämmelsen om att byggandet inte får inledas innan undantagslovet har vunnit laga kraft kan leda till en situation där besvär som är anhängiga vid domstol hindrar att byggarbeten inleds under en mycket lång tid. Detta kan leda till en situation där byggandet av en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret i praktiken kan förhindras med hjälp av besvärsprocessen. Den föreslagna bestämmelsen ingriper inte i parternas rätt att söka ändring, utan den förhindrar att till exempel besvär som anförs som en del av hybridpåverkan i praktiken kan stoppa byggandet av en

produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Med beaktande av de ovannämnda begränsningarnas ringa karaktär kan det bedömas att de i sin föreslagna form är nödvändiga och proportionella. Nationell säkerhet har ansetts vara en godtagbar grund för inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna också i Europeiska unionens domstols rättspraxis (bl.a. C-300/11, ZZ).

De föreslagna ändringarna strider inte heller mot internationella avtal eller miljöinformationsdirektivet. I förslaget har tillgången till information begränsats i enlighet med offentlighetslagen, som är förenlig med miljöinformationsdirektivet. I de internationella avtal som berör kemikaliesäkerhetslagen finns det undantag som gäller nationell säkerhet, med stöd av vilka de föreslagna ändringarna kan göras i den nationella lagstiftningen.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005)
6 § 24 punkten och 128 a § 3 mom.,
sådana de lyder, 6 § 24 punkten i lag 1142/2016 och 128 a § 3 mom. i lag 200/2017, samt
fogas till 2 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1142/2016, ett nytt 3 mom., till 6 §, sådan
den lyder i lagarna 358/2015, 1142/2016, 1231/2021 och 642/2022, en ny 25 punkt, till lagen
nya 20 a och 25 a–25 c §, till 31 §, sådan den lyder i lag 358/2015, nya 5 och 6 mom., till 32 §,
sådan den lyder i lagarna 358/2015 och 659/2018, ett nytt 4 mom. och till lagen en ny 104 g §
som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret, om
inte något annat föreskrivs särskilt i denna lag.

6 §

Definitioner

I denna lag avses med

24) *celluloid* ett ämne som innehåller över sextio viktprocent cellulosanitrat och dessutom
kamfer,

25) *produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret* en produktionsanläggning
som inte är i Försvarmaktens besittning och som försvarsministeriet har ansett ha en väsentlig
betydelse för försvaret.

20 a §

*Beaktande av placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på
försvaret*

Bestämmelserna i 20 § tillämpas inte, om en produktionsanläggning som är viktig med tanke
på försvaret har beviljats placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med
tanke på försvaret enligt 43 c § i bygglagen.

När ett beslut om tillstånd eller anmälan enligt 23 a, 25 och 59 § fattas för en
produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret i en situation som avses i 1 mom.
ska det placeringstillstånd som avses i 1 mom. i denna paragraf tas i beaktande.

25 a §

Prioritering av behandlingen av tillståndsansökan och anmälan i fråga om produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret

Säkerhets- och kemikalieverket eller räddningsmyndigheten ska behandla en sådan tillståndsansökan, anmälan, eller anmälan om ändringar i verksamheten som gäller en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret som primär i förhållande till andra tillståndsansökningar eller anmälningar enligt denna lag.

25 b §

Tillstånds- och anmälningsförfarande för produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret

Utöver vad som i denna lag föreskrivs om tillstånds- och anmälningsförfarandet för produktionsanläggningar, ska försvarsministeriet på ansökan av verksamhetsutövaren lämna ett utlåtande till verksamhetsutövaren, om försvarsministeriet anser att den produktionsanläggning för vilken tillstånd enligt denna lag söks eller om vilken en anmälan enligt denna lag görs är en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Försvarsministeriet ska i sitt utlåtande lämna uppgifter om verksamhetsutövarens sekretessbelagda uppgifter.

Verksamhetsutövaren ska foga det utlåtande som avses i 1 mom. som en bilaga till en tillståndsansökan eller anmälan som gäller en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret eller till en i 23 § 3 mom. avsedd tillståndsansökan eller anmälan som gäller ändringar i verksamheten vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret.

25 c §

Ändringar i verksamheten vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret

Försvarsministeriet ska lämna en anmälan till Säkerhets- och kemikalieverket eller räddningsmyndigheten samt verksamhetsutövaren, om en produktionsanläggning inte längre anses vara en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Vid tillstånds- och anmälningsförfarandet för produktionsanläggningen samt i fråga om de krav på delgivning som gäller produktionsanläggningen tillämpas inte de bestämmelser som gäller produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret efter att försvarsministeriet har lämnat sin anmälan om saken.

31 §

Verksamhetsutövares informationsskyldighet

Verksamhetsutövaren vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret får i enlighet med försvarsministeriets utlåtande begränsa den information som enligt 1 mom. hålls tillgänglig för allmänheten, om de förutsättningar för handlingssekretess som anges i 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) eller i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet (588/2004) uppfylls.

Verksamhetsutövaren vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret får i enlighet med försvarsministeriets utlåtande avstå från att lämna sådan information om kemikalier som orsakar risk för storolycka till allmänheten som avses i 2 mom., om de förutsättningar för handlingssekretess som anges i 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om

offentlighet i myndigheternas verksamhet eller i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet uppfylls.

32 §

Framläggande av säkerhetsrapporten

Verksamhetsutövaren vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret får i enlighet med försvarsministeriets utlåtande begränsa de uppgifter som i säkerhetsrapporten ges allmänheten, om de förutsättningar för handlingssekretess som anges i 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet uppfylls.

12 a kap.

Kungörelse och information om tillståndsärenden

104 g §

Delgivning och hörande vid tillståndsförfarandet för produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret

Vid hörande och information om ett tillståndsärende som gäller en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret iakttas bestämmelserna om förutsättningar för handlingssekretess i 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet.

128 a §

Information till Europeiska kommissionen om produktionsanläggningar och storolyckor

Det som föreskrivs i 1 och 2 mom. gäller inte explosiva varor som är avsedda för försvarsmaktens militära verksamhet och inte heller upplagring och industriell hantering av farliga kemikalier i objekt som ska ges särskilt skydd med tanke på landets försvar samt vid militära övningar, på övningsområden och vid fredsbevarande operationer och inte heller produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av bygglagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i bygglagen (751/2023) 67 a §, 68 a § 1 mom. samt rubriken för 75 a § och det inledande stycket i 75 a § 1 mom.,
sådana de lyder, 67 a § i lag 809/2025 och 68 a § 1 mom. samt rubriken för 75 a § och det inledande stycket i 75 a § 1 mom. i lag 897/2024, och
fogas till lagen nya 43 c, 46 b, 63 b, 179 b och 186 a § som följer:

43 c §

Placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret

Om den som ansöker om bygglov begär det, ska det avgöras om förutsättningarna för placering av en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret föreligger genom ett placeringstillstånd utan detaljplan eller en sådan generalplan i vilken det bestäms att planen får användas som grund för beviljande av bygglov, om det är fråga om

1) en i 6 § 25 punkten i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) avsedd produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret, eller

2) en produktionsanläggning som förutsätts för försvarets beredskapsändamål och som inte är i Försvarsmaktens besittning men som med stöd av ett utlåtande av försvarsministeriet har en väsentlig betydelse för försvaret.

Det placeringstillstånd som avses i 1 mom. (*placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret*) kan endast användas om produktionsanläggningen ligger på ett område där det inte finns en gällande detaljplan.

Den som ansöker om bygglov ska foga de utredningar som avses i 62 § till ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Till ansökan ska dessutom fogas försvarsministeriets utlåtande genom vilket det har visats att produktionsanläggningen har en väsentlig betydelse för försvaret eller försvarets beredskap.

Kommunens byggnadstillsynsmyndighet kan vid behandlingen av ett placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret avvika från de föreskrifter i byggnadsordningen som gäller byggsplatsen och dess storlek.

46 b §

Förutsättningar för placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret

För placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret förutsätts det att

1) byggandet inte medför betydande olägenheter med tanke på genomförandet av bestämmelserna i generalplanen,

2) byggandet inte medför betydande olägenheter skapandet av de nationellt betydande nätverk för trafik och teknisk service som angetts i landskapsplanen,

- 3) byggandet inte leder till att kvaliteten på livsmiljön försämrats avsevärt på ett sätt som inte är motiverat med beaktande av syftet med placeringstillståndet,
- 4) markägaren eller någon annan rättsinnehavare inte genom placeringstillståndet åläggs sådana oskäligen begränsningar eller orsakas sådana oskäligen olägenheter som kan undvikas utan att de mål som ställs för placeringstillståndet eller de krav som ställs på det åsidosätts,
- 5) byggplatsen till sitt läge är sådan att den även möjliggör behövliga säkerhetszoner,
- 6) det inte finns risk för översvämning, ras eller jordskred på byggplatsen,
- 7) det vid planeringen har beaktats att produktionsanläggningen passar in i den byggda miljön och landskapet,
- 8) det till byggplatsen finns användbara infartsvägar från minst två riktningar eller att det är möjligt att ordna sådana,
- 9) vattentillgången, avloppsvattnet och dagvattnet kan skötas utan olägenheter för miljön,
- 10) ordnandet av vägar, vattentillgång eller avlopp inte orsakar kommunen eller staten särskilda kostnader,
- 11) byggandet inte medför oskäligen olägenheter för grannarna och inte i mer än ringa omfattning försvårar bebyggandet av grannfastigheterna,
- 12) byggandet är lämpligt med tanke på skapande av samhällstekniska nät och trafikleder samt trafiksäkerheten,
- 13) placeringen av produktionsanläggningar som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier eller explosiva varor och som omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG är lämplig med tanke på förebyggande av storolyckor och begränsning av följderna av dem för människors hälsa och miljön på så sätt att produktionsanläggningen placeras på ett sådant avstånd från bostadsområden, byggnader och områden som är i allmänt bruk, rekreationsområden, områden som är särskilt känsliga med tanke på naturen samt i möjligaste mån från landsvägs- och järnvägsnätets huvudleder som motsvarar den säkerhetszon som hanteringen av kemikalierna eller de explosiva varorna förutsätter.

63 b §

Hörande och information om ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret

Kommunen ska tillkännage att en ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret anhängiggjorts och höra grannarna och dem vars boende, arbete eller övriga förhållanden kan påverkas betydligt av byggprojektet. Sökanden kan till sin ansökan foga en tillförlitlig utredning om att grannarna eller en del av grannarna är medvetna om handlingar och uppgifter med relevans för projektet och en redogörelse för deras eventuella ställningstaganden till projektet.

Kommunen ska dessutom ge kommunmedlemmar och den berörda allmänheten tillfälle att framföra sina åsikter om en ansökan som gäller placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret.

Sökanden ska på byggplatsen tillkännage att en tillståndsansökan är anhängig.

Närmare bestämmelser om hörande och lämnande av information får utfärdas genom förordning av statsrådet.

67 a §

Utlåtande om ansökan om placeringstillstånd för omställning till ren energi eller placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret

Kommunen ska begära utlåtande om en ansökan om placeringstillstånd för omställning till ren energi av Tillstånds- och tillsynsverket, landskapsförbundet samt av andra statliga myndigheter vars verksamhetsområde tillståndsansökan i avsevärd mån gäller.

Kommunen ska begära utlåtande om en ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret av försvarsministeriet, landskapsförbundet, välfärdsområdets räddningsmyndighet samt av andra statliga myndigheter vars verksamhetsområde tillståndsansökan i avsevärd mån gäller.

68 a §

Tidsfrist för behandling av ansökan om bygglov och påföljder vid försummelse av tidsfristen

Byggnadstillsynsmyndigheten ska avgöra en ansökan om bygglov inom tre månader från det att ansökan om bygglov inklusive bilagor har anhängiggjorts vid byggnadstillsynen och bilagorna möjliggör en behandling av ansökan. Ansökan om bygglov för särskilt krävande byggprojekt där projekteringsuppgiften är exceptionellt krävande och ansökan om placeringstillstånd för omställning till ren energi samt ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret ska avgöras inom sex månader från det att tillståndsansökan inklusive bilagor har anhängiggjorts vid byggnadstillsynen och bilagorna möjliggör en behandling av ansökan.

75 a §

Bedömning av konsekvenserna av placeringstillstånd för omställning till ren energi och placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret

I samband med placeringstillstånd för omställning till ren energi eller placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret ska den som påbörjar byggprojektet beroende på projektets omfattning utreda vilka betydande direkta och indirekta konsekvenser genomförandet av planen har för

179 b §

Besvärsrätt i fråga om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret

Besvärsrätt i fråga om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret har

- 1) ägaren och innehavaren av en fastighet eller ett annat område som ligger invid eller mittemot,
- 2) ägaren och innehavaren av en sådan fastighet eller ett annat område vars bebyggande eller användning i annat syfte beslutet i väsentlig mån kan påverka,
- 3) den vars rätt, skyldighet eller fördel beslutet direkt påverkar,
- 4) den allmänhet som påverkas eller sannolikt påverkas av en olycka och den allmänhet vars intressen ett beslut i en fråga gäller,
- 5) kommunen,
- 6) en grannkommun vars planering av områdesanvändningen beslutet påverkar,
- 7) Tillstånds- och tillsynsverket,
- 8) en annan än i 5–7 punkten avsedd myndighet i ärenden som hör till dess verksamhetsområde.

186 a §

Påbörjande av byggande av en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret utan ett lagakraftvunnet undantagslov

Om bygglov i enlighet med 186 § beviljas på grundval av ett undantagslov som inte har vunnit laga kraft för en i 43 c § 1 mom. 1 eller 2 punkten avsedd produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret eller produktionsanläggning som förutsätts för försvarets beredskapsändamål, får kommunens byggnadstillsynsmyndighet av grundad anledning i samband med beslutet om bygglov med avvikelse från 186 § bevilja rätt att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd helt eller delvis innan beslutet om undantagslov har vunnit laga kraft, under förutsättning att verkställigheten av beslutet inte gör ändringssökandet onödigt. Fullföljdsdomstolen kan med anledning av besvär upphäva den rätt att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd som beviljats i bygglovet helt eller delvis innan beslutet om undantagslov har vunnit laga kraft eller ändra det eller även i övrigt förbjuda verkställigheten av tillståndsbeslutet. Över ett beslut av förvaltningsdomstolen i ett ärende som avses i detta moment får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med att besvär anföras över avgörandet i huvudsaken.

Den som ansöker om tillstånd ska ställa godtagbar säkerhet för restaurering av byggplatsen samt ersättande av övriga olägenheter, skador och kostnader som upphävandet av beslutet eller en ändring av tillståndet kan förorsaka. Skyldigheten att ställa säkerhet gäller inte staten, kommuner eller samkommuner. Kommunens byggnadstillsynsmyndighet ska i samband med tillståndsansökan begära utlåtande av försvarsministeriet.

Rätt att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd enligt 1 mom. kan under de förutsättningar som föreskrivs i 1 och 2 mom. beviljas också på separat ansökan som görs under besvärstidens gång eller inom 30 dagar efter besvärstidens utgång. Beslutet ska fattas utan onödigt dröjsmål. På meddelande av beslut tillämpas 70 §. Förvaltningsdomstolen och de som sökt ändring ska omedelbart underrättas om att rätt att påbörja byggnadsarbeten beviljats. Den som anför besvär över ett beslut i huvudsaken får hos förvaltningsdomstolen yrka på upphävande eller ändring av ett avgörande som avses i detta moment utan att särskilt anför besvär över det. I fråga om sökandet av ändring gäller i övrigt vad som föreskrivs i 1 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Det i 43 c, 46 b, 63 b, 67 a, 68 a, 75 a och 179 b § i denna lag avsedda placeringstillståndet för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret samt möjligheten att bevilja rätt att påbörja byggande utan ett lagakraftvunnet undantagslov enligt 186 a § tillämpas på en sådan produktionsanläggning för vilken ansökan om bygglov är anhängig vid byggnadstillsynsmyndigheten vid ikraftträdandet av denna lag eller blir anhängig efter lagens ikraftträdande.

Helsingfors den 5 februari 2026

Statsminister

Petteri Orpo

Arbetsminister Matias Marttinen

1.

Lag

om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005)
6 § 24 punkten och 128 a § 3 mom.,
sådana de lyder, 6 § 24 punkten i lag 1142/2016 och 128 a § 3 mom. i lag 200/2017, samt
fogas till 2 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1142/2016, ett nytt 3 mom., till 6 §, sådan
den lyder i lagarna 358/2015, 1142/2016, 1231/2021 och 642/2022, en ny 25 punkt, till lagen
nya 20 a och 25 a–25 c §, till 31 §, sådan den lyder i lag 358/2015, nya 5 och 6 mom., till 32 §,
sådan den lyder i lagarna 358/2015 och 659/2018, ett nytt 4 mom. och till lagen en ny 104 g §
som följer:

Gällande lydelse

2 §

Lagens tillämpningsområde

ny 3 mom.

6 §

Definitioner

I denna lag avses med

24) *celluloid* ett ämne som innehåller över
sextio viktprocent cellulosanitrat och
dessutom kamfer.

ny 25 punkt.

Föreslagen lydelse

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på
produktionsanläggningar som är viktiga med
tanke på försvaret, om inte något annat
föreskrivs särskilt i denna lag.

6 §

Definitioner

I denna lag avses med

24) *celluloid* ett ämne som innehåller över
sextio viktprocent cellulosanitrat och
dessutom kamfer,

25) **produktionsanläggning som är viktig
med tanke på försvaret** en
produktionsanläggning som inte är i
Försvarmaktens besittning och som
försvarsministeriet har ansett ha en väsentlig
betydelse för försvaret.

Gällande lydelse

ny 20 a §

Föreslagen lydelse

20 a §

Beaktande av placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret

Bestämmelserna i 20 § tillämpas inte, om en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret har beviljats placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret enligt 43 c § i bygglagen.

När ett beslut om tillstånd eller anmälan enligt 23 a, 25 och 59 § fattas för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret i en situation som avses i 1 mom. ska det placeringstillstånd som avses i 1 mom. i denna paragraf tas i beaktande.

25 a §

ny 25 a §

Prioritering av behandlingen av tillståndsansökan och anmälan i fråga om produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret

Säkerhets- och kemikalieverket eller räddningsmyndigheten ska behandla en sådan tillståndsansökan, anmälan, eller anmälan om ändringar i verksamheten som gäller en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret som primär i förhållande till andra tillståndsansökningar eller anmälningar enligt denna lag.

25 b §

ny 25 b §

Tillstånds- och anmälningsförfarande för produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret

Utöver vad som i denna lag föreskrivs om tillstånds- och anmälningsförfarandet för produktionsanläggningar, ska försvarsministeriet på ansökan av verksamhetsutövaren lämna ett utlåtande till verksamhetsutövaren, om försvarsministeriet anser att den produktionsanläggning för vilken tillstånd enligt denna lag söks eller om vilken en anmälan enligt denna lag görs är en

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Försvarsministeriet ska i sitt utlåtande lämna uppgifter om verksamhetsutövarens sekretessbelagda uppgifter.

Verksamhetsutövaren ska foga det utlåtande som avses i 1 mom. som en bilaga till en tillståndsansökan eller anmälan som gäller en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret eller till en i 23 § 3 mom. avsedd tillståndsansökan eller anmälan som gäller ändringar i verksamheten vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret.

25 c §

ny 25 c §

Ändringar i verksamheten vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret

Försvarsministeriet ska lämna en anmälan till Säkerhets- och kemikalieverket eller räddningsmyndigheten samt verksamhetsutövaren, om en produktionsanläggning inte längre anses vara en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Vid tillstånds- och anmälningsförfarandet för produktionsanläggningen samt i fråga om de krav på delgivning som gäller produktionsanläggningen tillämpas inte de bestämmelser som gäller produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret efter att försvarsministeriet har lämnat sin anmälan om saken.

31 §

31 §

Verksamhetsutövares informationsskyldighet

Verksamhetsutövares informationsskyldighet

ny 5 mom.

Verksamhetsutövaren vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret får i enlighet med försvarsministeriets utlåtande begränsa den information som enligt 1 mom. hålls tillgänglig för allmänheten, om de förutsättningar för handlingssekretess som anges i 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om

Gällande lydelse

ny 6 mom.

32 §

Framläggande av säkerhetsrapporten

ny 4 mom.

12 a kap.

**Kungörelse och information om
tillståndsärenden**

ny 104 g §

Föreslagen lydelse

offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) eller i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet (588/2004) uppfylls.

Verksamhetsutövaren vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret får i enlighet med försvarsministeriets utlåtande avstå från att lämna sådan information om kemikalier som orsakar risk för storolycka till allmänheten som avses i 2 mom., om de förutsättningar för handlingssekretess som anges i 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet uppfylls.

32 §

Framläggande av säkerhetsrapporten

Verksamhetsutövaren vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret får i enlighet med försvarsministeriets utlåtande begränsa de uppgifter som i säkerhetsrapporten ges allmänheten, om de förutsättningar för handlingssekretess som anges i 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet uppfylls.

12 a kap.

**Kungörelse och information om
tillståndsärenden**

104 g §

**Delgivning och hörande vid
tillståndsförfarandet för
produktionsanläggningar som är viktiga
med tanke på försvaret**

Vid hörande och information om ett tillståndsärende som gäller en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret iakttas bestämmelserna om

Gällande lydelse

128 a §

*Information till Europeiska kommissionen
om produktionsanläggningar och storolyckor*

Det som föreskrivs i 1 och 2 mom. gäller inte explosiva varor som är avsedda för försvarsmaktens militära verksamhet och inte heller upplagring och industriell hantering av farliga kemikalier i objekt som ska ges särskilt skydd med tanke på landets försvar samt vid militära övningar, på övningsområden och vid fredsbevarande operationer.

Föreslagen lydelse

förutsättningar för handlingssekretess i 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet.

128 a §

*Information till Europeiska kommissionen
om produktionsanläggningar och storolyckor*

Det som föreskrivs i 1 och 2 mom. gäller inte explosiva varor som är avsedda för försvarsmaktens militära verksamhet och inte heller upplagring och industriell hantering av farliga kemikalier i objekt som ska ges särskilt skydd med tanke på landets försvar samt vid militära övningar, på övningsområden och vid fredsbevarande operationer *och inte heller produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av bygglagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i bygglagen (751/2023) 67 a §, 68 a § 1 mom. samt rubriken för 75 a § och det inledande stycket i 75 a § 1 mom.,
sådana de lyder, 67 a § i lag 809/2025 och 68 a § 1 mom. samt rubriken för 75 a § och det inledande stycket i 75 a § 1 mom. i lag 897/2024, och
fogas till lagen nya 43 c, 46 b, 63 b, 179 b och 186 a § som följer:

Gällande lydelse

ny 43 c §

Föreslagen lydelse

43 c §

**Placeringstillstånd för vissa
produktionsanläggningar som är viktiga
med tanke på försvaret**

Om den som ansöker om bygglov begär det, ska det avgöras om förutsättningarna för placering av en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret föreligger genom ett placeringstillstånd utan detaljplan eller en sådan generalplan i vilken det bestäms att planen får användas som grund för beviljande av bygglov, om det är fråga om

1) en i 6 § 25 punkten i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) avsedd produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret, eller

2) en produktionsanläggning som förutsätts för försvarets beredskapsändamål och som inte är i Försvarsmaktens besittning men som med stöd av ett utlåtande av försvarsministeriet har en väsentlig betydelse för försvaret.

Det placeringstillstånd som avses i 1 mom. **(placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret)** kan endast användas om produktionsanläggningen ligger på ett område där det inte finns en gällande detaljplan.

Den som ansöker om bygglov ska foga de utredningar som avses i 62 § till ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Till ansökan ska dessutom fogas försvarsministeriets utlåtande genom vilket det har visats att produktionsanläggningen har en väsentlig betydelse för försvaret eller försvarets beredskap.

Kommunens byggnadstillsynsmyndighet kan vid behandlingen av ett placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret avvika från de föreskrifter i byggnadsordningen som gäller byggplatsen och dess storlek.

Gällande lydelse

ny 46 b §

Föreslagen lydelse

46 b §

**Förutsättningar för placeringstillstånd för
en produktionsanläggning som är viktig
med tanke på försvaret**

För placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret förutsätts det att

1) byggandet inte medför betydande olägenheter med tanke på genomförandet av bestämmelserna i generalplanen,

2) byggandet inte medför betydande olägenheter skapandet av de nationellt betydande nätverk för trafik och teknisk service som angetts i landskapsplanen,

3) byggandet inte leder till att kvaliteten på livsmiljön försämras avsevärt på ett sätt som inte är motiverat med beaktande av syftet med placeringstillståndet,

4) markägaren eller någon annan rättsinnehavare inte genom placeringstillståndet åläggs sådana oskäligen begränsningar eller orsakas sådana oskäligen olägenheter som kan undvikas utan att de mål som ställs för placeringstillståndet eller de krav som ställs på det åsidosätts,

5) byggplatsen till sitt läge är sådan att den även möjliggör behövliga säkerhetszoner,

6) det inte finns risk för översvämning, ras eller jordskred på byggplatsen,

7) det vid planeringen har beaktats att produktionsanläggningen passar in i den byggda miljön och landskapet,

8) det till byggplatsen finns användbara infartsvägar från minst två riktningar eller att det är möjligt att ordna sådana,

9) vattentillgången, avloppsvattnet och dagvattnet kan skötas utan olägenheter för miljön,

10) ordnandet av vägar, vattentillgång eller avlopp inte orsakar kommunen eller staten särskilda kostnader,

11) byggandet inte medför oskäligen olägenheter för grannarna och inte i mer än ringa omfattning försvårar bebyggandet av grannfastigheterna,

12) byggandet är lämpligt med tanke på skapande av samhällstekniska nät och trafikleder samt trafiksäkerheten,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

13) placeringen av produktionsanläggningar som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier eller explosiva varor och som omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG är lämplig med tanke på förebyggande av storolyckor och begränsning av följderna av dem för människors hälsa och miljön på så sätt att produktionsanläggningen placeras på ett sådant avstånd från bostadsområden, byggnader och områden som är i allmänt bruk, rekreatiomsområden, områden som är särskilt känsliga med tanke på naturen samt i möjligaste mån från landsvägs- och järnvägsnätets huvudleder som motsvarar den säkerhetszon som hanteringen av kemikalierna eller de explosiva varorna förutsätter.

63 b §

ny 63 b §

Hörande och information om ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret

Kommunen ska tillkännage att en ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret anhängiggjorts och höra grannarna och dem vars boende, arbete eller övriga förhållanden kan påverkas betydligt av byggprojektet. Sökanden kan till sin ansökan foga en tillförlitlig utredning om att grannarna eller en del av grannarna är medvetna om handlingar och uppgifter med relevans för projektet och en redogörelse för deras eventuella ställningstaganden till projektet.

Kommunen ska dessutom ge kommunmedlemmar och den berörda allmänheten tillfälle att framföra sina åsikter om en ansökan som gäller placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret.

Gällande lydelse

67 a §

Utlåtande om placeringstillstånd för omställning till ren energi

Kommunen ska begära utlåtande om en ansökan om placeringstillstånd för omställning till ren energi av Tillstånds- och tillsynsverket, landskapsförbundet samt andra statliga myndigheter, om tillståndsansökan i avsevärd mån gäller deras verksamhetsområde.

ny 2 mom.

68 a §

Tidsfrist för behandling av ansökan om bygglov och påföljder vid försummelse av tidsfristen

Byggnadstillsynsmyndigheten ska avgöra en ansökan om bygglov inom tre månader från det att ansökan om bygglov inklusive bilagor har anhängiggjorts vid byggnadstillsynen och bilagorna möjliggör en behandling av ansökan. Ansökan om bygglov för särskilt krävande byggprojekt där projekteringsuppgiften är exceptionellt krävande och ansökan om placeringstillstånd för omställning till ren energi ska avgöras inom sex månader från det att ansökan om bygglov inklusive bilagor har anhängiggjorts vid byggnadstillsynen och bilagorna möjliggör en behandling av ansökan.

Föreslagen lydelse

Sökanden ska på byggplatsen tillkännage att en tillståndsansökan är anhängig.

Närmare bestämmelser om hörande och lämnande av information får utfärdas genom förordning av statsrådet.

67 a §

Utlåtande om ansökan om placeringstillstånd för omställning till ren energi eller placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktiga med tanke på försvaret

Kommunen ska begära utlåtande om en ansökan om placeringstillstånd för omställning till ren energi av Tillstånds- och tillsynsverket, landskapsförbundet samt av andra statliga myndigheter vars verksamhetsområde tillståndsansökan i avsevärd mån gäller.

Kommunen ska begära utlåtande om en ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret av försvarsministeriet, landskapsförbundet, välfärdsområdets räddningsmyndighet samt av andra statliga myndigheter vars verksamhetsområde tillståndsansökan i avsevärd mån gäller.

68 a §

Tidsfrist för behandling av ansökan om bygglov och påföljder vid försummelse av tidsfristen

Byggnadstillsynsmyndigheten ska avgöra en ansökan om bygglov inom tre månader från det att ansökan om bygglov inklusive bilagor har anhängiggjorts vid byggnadstillsynen och bilagorna möjliggör en behandling av ansökan. Ansökan om bygglov för särskilt krävande byggprojekt där projekteringsuppgiften är exceptionellt krävande och ansökan om placeringstillstånd för omställning till ren energi *samt ansökan om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret* ska avgöras inom sex månader från det att *tillståndsansökan*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

inklusive bilagor har anhängiggjorts vid byggnadstillsynen och bilagorna möjliggör en behandling av ansökan.

75 a §

Bedömning av konsekvenserna av placeringstillstånd för omställning till ren energi

I samband med *ansökan om* placeringstillstånd för omställning till ren energi ska den som påbörjar byggprojektet beroende på projektets omfattning utreda vilka betydande direkta och indirekta konsekvenser genomförandet av planen har för

75 a §

Bedömning av konsekvenserna av placeringstillstånd för omställning till ren energi och placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret

I samband med placeringstillstånd för omställning till ren energi *eller placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret* ska den som påbörjar byggprojektet beroende på projektets omfattning utreda vilka betydande direkta och indirekta konsekvenser genomförandet av planen har för

ny 179 b §

179 b §

Besvärsrätt i fråga om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret

Besvärsrätt i fråga om placeringstillstånd för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret har

1) ägaren och innehavaren av en fastighet eller ett annat område som ligger invid eller mittemot,

2) ägaren och innehavaren av en sådan fastighet eller ett annat område vars bebyggande eller användning i annat syfte beslutet i väsentlig mån kan påverka,

3) den vars rätt, skyldighet eller fördel beslutet direkt påverkar,

4) den allmänhet som påverkas eller sannolikt påverkas av en olycka och den allmänhet vars intressen ett beslut i en fråga gäller,

5) kommunen,

Gällande lydelse

ny 186 a §

Föreslagen lydelse

6) en grannkommun vars planering av områdesanvändningen beslutet påverkar,
7) Tillstånds- och tillsynsverket,
8) en annan än i 5–7 punkten avsedd myndighet i ärenden som hör till dess verksamhetsområde.

186 a §

Påbörjande av byggande av en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret utan ett lagakraftvunnet undantagslov

Om bygglov i enlighet med 186 § beviljas på grundval av ett undantagslov som inte har vunnit laga kraft för en i 43 c § 1 mom. 1 eller 2 punkten avsedd produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret eller produktionsanläggning som förutsätts för försvarets beredskapsändamål, får kommunens byggnadstillsynsmyndighet av grundad anledning i samband med beslutet om bygglov med avvikelse från 186 § bevilja rätt att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd helt eller delvis innan beslutet om undantagslov har vunnit laga kraft, under förutsättning att verkställigheten av beslutet inte gör ändringssökandet onödigt. Fullföljdsdomstolen kan med anledning av besvär upphäva den rätt att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd som beviljats i bygglovet helt eller delvis innan beslutet om undantagslov har vunnit laga kraft eller ändra det eller även i övrigt förbjuda verkställigheten av tillståndsbeslutet. Över ett beslut av förvaltningsdomstolen i ett ärende som avses i detta moment får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med att besvär anföras över avgörandet i huvudsaken.

Den som ansöker om tillstånd ska ställa godtagbar säkerhet för restaurering av byggplatsen samt ersättande av övriga olägenheter, skador och kostnader som upphävandet av beslutet eller en ändring av tillståndet kan förorsaka. Skyldigheten att ställa säkerhet gäller inte staten, kommuner eller samkommuner. Kommunens

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

byggnadstillsynsmyndighet ska i samband med tillståndsansökan begära utlåtande av försvarsministeriet.

Rätt att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd enligt 1 mom. kan under de förutsättningar som föreskrivs i 1 och 2 mom. beviljas också på separat ansökan som görs under besvärstidens gång eller inom 30 dagar efter besvärstidens utgång. Beslutet ska fattas utan onödigt dröjsmål. På meddelande av beslut tillämpas 70 §. Förvaltningsdomstolen och de som sökt ändring ska omedelbart underrättas om att rätt att påbörja byggnadsarbeten beviljats. Den som anfört besvär över ett beslut i huvudsaken får hos förvaltningsdomstolen yrka på upphävande eller ändring av ett avgörande som avses i detta moment utan att särskilt anföra besvär över det. I fråga om sökandet av ändring gäller i övrigt vad som föreskrivs i 1 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Det i 43 c, 46 b, 63 b, 67 a, 68 a, 75 a och 179 b § i denna lag avsedda placeringstillståndet för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret samt möjligheten att bevilja rätt att påbörja byggande utan ett lagakraftvunnet undantagslov enligt 186 a § tillämpas på en sådan produktionsanläggning för vilken ansökan om bygglov är anhängig vid byggnadstillsynsmyndigheten vid ikraftträdandet av denna lag eller blir anhängig efter lagens ikraftträdande.
